

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Агенција за осигурање Републике Српске
Бања Лука

Бана Милосављевића 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
тел/факс: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka

St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

ИЗВЈЕШТАЈ
о стању сектора осигурања у Републици Српској
за период од 01.01.2017. до 31.12.2017. године

Број: УО-12/18
Датум: 13.06.2018. године

Бања Лука, јун 2018. године

САДРЖАЈ

УВОДНА РИЈЕЧ	5
1. СТРУКТУРА СЕКТОРА	7
2. ОСИГУРАЊЕ	8
2.1. Тржиште осигурања.....	8
2.1.1. Учесници на тржишту осигурања	8
2.1.1.1. Друштва за осигурање.....	8
2.1.1.2. Заступници и брокери у осигурању	10
2.1.1.3. Заштитни фонд Републике Српске	10
2.1.1.4. Овлашћени актуари	11
2.1.2. Показатељи развијености тржишта осигурања.....	11
2.1.3. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске	12
2.1.4. Тржишна структура и концентрација	13
2.1.5. Обрачуната премија по друштвима за осигурање	14
2.1.6. Структура портфеља.....	16
2.1.7. Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању	18
2.1.7.1. Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, на тржишту осигурања у Републици Српској.....	18
2.1.7.2. Премија друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачуната путем заступника и брокера у осигурању	20
2.2. Билансна структура.....	21
2.2.1. Биланс стања.....	21
2.2.2. Биланс успјеха.....	26
2.2.3. Консолидовани финансијски извјештаји.....	29
2.3. Финансијски и технички показатељи.....	30
2.3.1. Испуњавање захтјева адекватности капитала	30
2.3.2. Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе	31
2.3.2.1. Укупно обрачунате техничке резерве.....	31
2.3.2.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви за неживотно осигурање.....	32
2.3.2.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви за животно осигурање.....	34
2.3.3. Компаративни преглед кључних показатеља.....	36
2.3.4. Показатељи о исплаћеним одштетама и другим накнадама из осигурања	36
2.3.5. Технички резултат	39
2.3.6. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио	39
2.3.7. Показатељи рентабилности.....	40
2.3.8. Остали показатељи пословања	40
3. ДОБРОВОЉНО ПЕНЗИЈСКО ОСИГУРАЊЕ	42
3.1.1. Друштво за управљање добровољним пензијским фондом	42
3.1.2. Добровољни пензијски фонд	44

Табеле

Табела 1: Друштва за осигурање из РС.....	8
Табела 2: Власничка структура у друштвима за осигурање из РС	9
Табела 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање из РС.....	9
Табела 4: Одштетни захтјеви према Заштитном фонду	11
Табела 5: Премија и макроекономски показатељи	12
Табела 6: Премија осигурања обрачуната на тржишту Републике Српске.....	12
Табела 7: Учешће друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ на тржишту Републике Српске.....	13
Табела 8: Учешће друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске, према реег групама	14
Табела 9: Обрачуната премија по друштвима за осигурање из РС.....	15
Табела 10: Обрачуната премија по филијалама друштава за осигурање из ФБиХ	16
Табела 11: Укупно обрачуната премија друштава за осигурање из РС, према врстама осигурања.....	16
Табела 12: Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске	19
Табела 13: Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске, по врстама осигурања	19
Табела 14: Премија друштава за осигурање обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, по врстама осигурање.....	20
Табела 15: Актива – укупно за сва друштва за осигурање из РС.....	21
Табела 16: Пасива –укупно за сва друштва за осигурање из РС	23
Табела 17: Биланс успјеха – укупно за сва друштва за осигурање из РС	26
Табела 18: Испуњавање захтјева адекватности капитала	30
Табела 19: Износ укупно исплаћених обавеза из осигурања по врстама осигурања.....	37
Табела 20: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања.....	38
Табела 21: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила	38
Табела 22: Технички резултат.....	39
Табела 23: Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио	40
Табела 24: Показатељи рентабилности.....	40
Табела 25: Остали показатељи пословања	41
Табела 26: Биланс стања друштва за управљање добровољним пензијским фондом	42
Табела 27: Биланс успјеха друштва за управљање добровољним пензијским фондом ...	43

Графикони

Графикон 1: Обрачуната премија по друштвима за осигурање из РС.....	15
Графикон 2: Кумулативна стопа раста укупно обрачунате премије друштава за осигурање из РС	17
Графикон 3: Укупно обрачуната премија друштава за осигурање из РС, према врстама осигурања.....	18
Графикон 4: Укупно обрачуната премија неживотних осигурања друштава за осигурање из РС	18
Графикон 5: Структура пословне активе друштава за осигурање из РС	22
Графикон 6: Структура пасиве друштава за осигурање из РС	24
Графикон 7: Капитал друштава за осигурање из РС	25
Графикон 8: Укупно обрачунате техничке резерве свих друштава за осигурање из РС	31
Графикон 9: Укупно обрачунате техничке резерве неживотног осигурања.....	32
Графикон 10: Преглед обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања по друштвима за осигурање из РС	33
Графикон 11: Структура улагања средстава за покриће укупно обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања.....	33
Графикон 12: Укупно обрачунате техничке резерве животног осигурања.....	34
Графикон 13: Преглед обрачунатих техничких резерви животног осигурања по друштвима за осигурање из РС	35
Графикон 14: Структура улагања средстава за покриће укупно обрачунатих техничких резерви животног осигурања.....	35
Графикон 15: Кретање обрачунатих техничких резерви, акцијског капитала и обрачунате премије	36
Графикон 16: Укупно исплаћене обавезе из осигурања (животна и неживотна осигурања)	37

УВОДНА РИЈЕЧ

У овом извјештајном периоду, почело је са радом прво друштво за управљање добровољним пензијским фондом, односно организован први добровољни пензијски фонд. Стога, извјештај о стању сектора осигурања у Републици Српској за 2017. годину, поред анализе стања у области осигурања, први пут садржи и анализу стања у области добровољног пензијског осигурања.

У Републици Српској, у 2017. години, пословало је 14 друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској и 11 филијала друштава за осигурање из ФБиХ. Показатељи концентрације тржишта указују да је на тржишту осигурања Републике Српске присутна прилично јака конкуренција.

Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске износила је 213,3 милиона КМ и већа је за 7,6%, у односу на претходну годину. Премија неживотног осигурања порасла је за 7,8%, а премија животног осигурања за 6,7%. Иако је на тржишту Републике Српске настављен тренд раста премије животног осигурања, ова премија још није достигла ниво упоредивих тржишта осигурања земаља региона. Путем заступника и брокера, на тржишту осигурања Републике Српске, обрачунато је 53,9 милиона КМ, или 25,2% укупно обрачунате премије на тржишту Републике Српске.

Друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачунала су премију за 10,9% већу у односу на претходну годину, а која је износила 207,9 милиона КМ, укључујући и премију са тржишта ФБиХ. Премија обавезног осигурања од аутоодговорности континуирано има доминантно учешће у укупно обрачунатој премији друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, које је у 2017. години износило 64,6%.

Укупан нето резултат у обрачунском периоду је добитак у износу од 28,7 милиона КМ, који је резултирао стопом поврата на капитал од 20,1%. Позитиван је био и укупни технички резултат, који је износио 106,5 милиона КМ и већи је за 12,8% у односу на претходну годину. Укупна билансна сума је повећана за 8,7%, а укупан билансни капитал је повећан за 8,3% и износио је 138,4 милиона КМ. Укупно обрачунате техничке резерве повећане су за 10,7%.

На крају овог извјештајног периода, исказан је вишак укупног базичног капитала за 52,2% и укупног расположивог капитала за 39,0%, посматрано у односу на прописане износе. Поред исказаног укупног испуњавања захтјева адекватности капитала, на крају 2017. године сва друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској испуњавала су прописане захтјеве адекватности капитала. Такође, сва друштва континуирано имају обезбијеђена и додатна средства за очување солвентности, у виду покрића 50% минималног гарантног фонда прописаним облицима, а која се могу користити искључиво за заштиту осигураника, корисника осигурања и трећих оштећених лица.

Друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској исплатила су износ од 55,9 милиона КМ по основу обавеза из уговора о неживотном осигурању или 4,0% више у односу на претходну годину. Укупно исплаћене накнаде по основу уговора о животном осигурању повећане су за 1,8%, а износиле су 7,8 милиона КМ.

У извјештајном периоду није било значајнијих осцилација код рача штета и рача трошкова. Комбиновани рачио је био испод 100, што значи да је остварен позитиван резултат из послова осигурања, као и да је премија била довољна за покриће обавеза из уговора о осигурању.

Из свега наведеног произилази да су друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској испуњавала прописане захтјеве адекватности капитала и имала финансијски капацитет за измирење обавеза из уговора о осигурању, те да је профитабилност била на задовољавајућем нивоу, али и да, независно што је остварен раст премије осигурања, постоји потенцијал и потреба за даљи раст тржишта/премије осигурања у врстама необавезних осигурања.

Активности на тржишту добровољног пензијског осигурања нису биле интензивне, јер је једино друштво за управљање добровољним пензијским фондом организовало добровољни пензијски фонд и стекло услове за обављање дјелатности тек у трећем кварталу 2017. године. Прва уплата у добровољни пензијски фонд извршена је 30.11.2017. године и до краја извјештајног периода 16 чланова је уплатило допринос.

Директор,
Славен Дујаковић

Бања Лука, јун 2018. године

1. СТРУКТУРА СЕКТОРА

У овом извјештају, сектор осигурања обухвата дјелатност осигурања (у даљем тексту: осигурање) и дјелатност организовања и управљања добровољним пензијским фондовима (у даљем тексту: добровољно пензијско осигурање).

Према Закону о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 17/05, 01/06, 64/06, 74/10 и 47/17) дјелатност осигурања је дјелатност закључивања и извршавања уговора о осигурању и реосигурању, те дјелатност посредника и заступника у осигурању. Поред тога, овим законом је регулисано оснивање, пословање, надзор и престанак рада друштава за осигурање и филијала друштава за осигурање из ФБиХ, те је основана Агенција за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција). Друштва за осигурање могу обављати осигурање, као искључиву дјелатност. Такође, законски оквир осигурања чине:

- Закон о заступању у осигурању и посредовању у осигурању и реосигурању („Службени гласник Републике Српске“, број: 47/17), којим су уређена правила за обављање заступања и посредовања у осигурању и реосигурању, услови за издавање и престанак важења овлашћења и дозвола у овом сегменту, као и надзор над обављањем заступања и посредовања у осигурању и реосигурању и
- Закон о обавезним осигурањима у саобраћају („Службени гласник Републике Српске“, број: 82/15), којим су прописане врсте обавезних осигурања у саобраћају, те правила њиховог обављања.

Према Закону о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима („Службени гласник Републике Српске“, број: 13/09), друштва за управљање добровољним пензијским фондовима обављају дјелатност организовања и управљања добровољним пензијским фондовима и другим пензијским фондовима основаним у складу са посебним законима. Такође, овим законом је регулисано организовање и управљање добровољним пензијским фондовима, оснивање, дјелатност и пословање друштва за управљање добровољним пензијским фондовима, послови и обавезе кастоди банке, надлежност Агенције у регулисању и вршењу надзора над друштвима за управљање добровољним пензијским фондовима, организовање пензијских планова и друга питања од значаја за функционисање добровољних пензијских фондова.

Обављање осигурања и добровољног пензијског осигурања регулисано је и подзаконским актима које доноси Агенција.

Закони и подзаконски акти којим је уређен сектор осигурања, доступни су и на интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba).

2. ОСИГУРАЊЕ

2.1. Тржиште осигурања

2.1.1. Учесници на тржишту осигурања

Учесници на тржишту осигурања, под надзором Агенције, су: друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, филијале друштава за осигурање из ФБиХ, заступници и брокери у осигурању, те Заштитни фонд Републике Српске и овлашћени актуари.

2.1.1.1. Друштва за осигурање

На тржишту осигурања Републике Српске у 2017. години пословало је 14 друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, која су према дјелатности осигурања, сједишту и стању већинског власништва на дан 31.12.2017. године, представљена у наредној табели.

Табела 1: Друштва за осигурање из РС

Р.Б.	Назив друштва за осигурање	Сједиште	Већинско власништво
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА			
1.	Атос осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	Брчко	домаће
3.	Дрина осигурање А.Д.	Милићи	домаће
4.	Еурос осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
5.	Крајина осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
6.	Микрофин осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
7.	Нешковић осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
8.	Осигурање Аура А.Д.	Бања Лука	домаће
9.	Осигурање Гарант Д.Д.	Брчко	домаће
10.	САС-СуперП ОСИГУРАЊЕ А.Д.	Бијељина	домаће
11.	Триглав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
ЖИВОТНА И НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА (КОМПОЗИТНА ДРУШТВА)			
12.	Grawe осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
13.	Дунав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
14.	Wiener осигурање А.Д.	Бања Лука	страно

Извор: Централни регистар ХОВ

Од 14 друштава за осигурање, са сједиштем у Републици Српској, 11 је обављало дјелатност неживотног осигурања, а 3 друштва за осигурање су обављала дјелатност неживотног и животног осигурања.

У 2017. години на тржишту осигурања Републике Српске пословало је и 11 филијала друштава за осигурање из ФБиХ, док је 7 друштава за осигурање из Републике Српске пословало путем филијале у ФБиХ.

Структура власништва

Према структури власништва, са стањем на дан 31.12.2017. године, 9 друштава за осигурање је било у већинском домаћем власништву, док је 5 друштава за осигурање било у већинском страном власништву.

Табела 2: Власничка структура у друштвима за осигурање из РС

Власништво	Број друштава за осигурање	Учешће у укупном капиталу	Учешће у укупној активи	Учешће у бруто фактурисаној премији
Већинско домаће власништво	9	58,8%	44,4%	57,5%
Већинско страно власништво	5	41,2%	55,6%	42,5%
УКУПНО	14	100%	100%	100%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и Централни регистар ХОВ

Удио страног капитала у укупном капиталу свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској је износио 41,2%. На друштва за осигурање са већинским страним капиталом односи се 55,6% укупне активе и 42,5% бруто фактурисане премије.

Према Извјештају Централног регистра хартија од вриједности а.д. Бања Лука - књижи акционара, државни капитал је евидентиран у Осигурању Аура а.д. Бања Лука са учешћем 38% (приоритетне акције) и у Крајина осигурању а.д. Бања Лука са учешћем 34,9%.

Људски ресурси

На дан 31.12.2017. године, у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској било је запослено 1.446 радника. Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској, за период 2015 - 2017. године, представљени су у наредној табели.

Табела 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање из РС

КВАЛИФИКАЦИЈА	Стање на дан 31.12.2015.		Стање на дан 31.12.2016.		Стање на дан 31.12.2017.		ИНДЕКС 2017/16
	број	%	број	%	број	%	
НК	8	0,6	8	0,6	8	0,6	100,0
ПК	1	0,1	2	0,1	2	0,1	100,0
НС	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
КВ	85	5,9	68	4,9	67	4,6	98,5
ССС	752	52,6	709	50,9	726	50,2	102,4
ВКВ	6	0,4	7	0,5	8	0,6	114,3
ВШС	90	6,3	82	5,9	84	5,8	102,4
ВСС	461	32,2	489	35,1	522	36,1	106,7
МР	25	1,7	28	2,0	27	1,9	96,4
ДР	2	0,1	1	0,1	2	0,1	200,0
У К У П Н О	1.430	100,0	1.394	100,0	1.446	100,0	103,7

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Поред тога, у филијалама друштава за осигурање из ФБиХ, на дан 31.12. 2017. године, било је запослено 243 радника, а у Заштитном фонду Републике Српске 7 радника, а што заједно са запосленима у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској износи 1.696 радника. Такође, на тржишту осигурања раде и заступници и брокери у осигурању (физичка лица), те овлашћени актуари, а што је приказано у наставку овог поглавља.

2.1.1.2. Заступници и брокери у осигурању¹

Закључно са 31.12.2017. године у Регистар заступника и брокера у осигурању код Агенције било је уписано:

- 203 заступника у осигурању – физичка лица, од чега их је 31 регистровало предузетничке радње,
- 13 друштава за заступање у осигурању са сједиштем у Републици Српској (укључујући Поште Српске, микрокредитно друштво и банка) и 4 филијале друштава за заступање из ФБиХ,
- 103 брокера у осигурању – физичких лица,
- 5 брокерских друштава са сједиштем у Републици Српској и 3 филијале брокерских друштава из ФБиХ.

На интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba) доступан је актуелни извод из регистара заступника и брокера у осигурању.

У 2017. години, Агенција је организовала едукацију и одржала испитни рок за полагање стручног испита за провјеру стручног знања, потребног за добијање овлашћења за обављање послова заступања и посредовања у осигурању. Стручни испит је положило 42 кандидата.

2.1.1.3. Заштитни фонд Републике Српске

Заштитни фонд Републике Српске (у даљем тексту: Заштитни фонд) основан је Законом о обавезном осигурању за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности – Пречишћени текст, као посебно правно лице. Надлежност Заштитног фонда прописана је Законом о обавезним осигурањима у саобраћају („Службени гласник Републике Српске“, број: 82/15). Заштитни фонд дужан је да извршава обавезу накнаде штете настале на територији Републике Српске трећем оштећеном лицу, ако их проузрокује непознато возило или возило чији власник није закључио уговор о осигурању од аутоодговорности. Поред тога, Заштитни фонд је дужан да извршава и обавезу исплате накнаде оштећеним лицима у случају да није закључен уговор о обавезном осигурању путника у јавном превозу од посљедица несрећног случаја, те штета из основа аутоодговорности и осигурања путника у јавном превозу које нису могле бити надокнађене из стечајне или ликвидационе масе друштва за осигурање.

Сва друштва за осигурање која у Републици Српској обављају послове осигурања од аутоодговорности и осигурања путника у јавном превозу од посљедица несрећног случаја, осим путника у ваздушном саобраћају, обавезно су чланови Заштитног фонда и плаћају допринос Заштитном фонду, сразмјерно оствареној премији осигурања од аутоодговорности и осигурања путника у јавном превозу од посљедица несрећног случаја у Републици Српској.

¹ Према Закону о заступању у осигурању и посредовању у осигурању и реосигурању („Службени гласник Републике Српске“, број: 47/17), посредовање у осигурању обављају брокери у осигурања (физичка лица и брокерска друштва у осигурању).

Укупно остварени приходи Заштитног фонда у 2017. години су износили 3.840.640 КМ и били су већи за 12%, у поређењу са претходном годином, од чега се 88% односило на пословне приходе, док се 12% односило на наплату потраживања по основу регреса и смањење резервација. Укупни расходи износили су 3.207.282 КМ и били су мањи за 6,4% у односу на претходну годину, од чега се 71% односило на пословне расходе, док се 29% односило на исправку потраживања по основу регреса. Заштитни фонд је у 2017. години остварио вишак прихода над расходима у износу од 633.358 КМ.

У наредној табели дат је преглед рјешавања и исплате одштетних захтјева у периоду 2015 - 2017. година, а који се односе на штете на лицима или имовини у саобраћајним незгодама, из надлежности Заштитног фонда.

Табела 4: Одштетни захтјеви према Заштитном фонду

Одштетни захтјеви	31.12.2015.	31.12.2016.	31.12.2017.	Индекс 2017/2016
1. Пријављени у текућем периоду и реактивирани	506	512	435	85,0
2. Пренесени из претходног периода	136	166	176	106,0
3. Укупан број захтјева (1+2)	642	678	611	90,1
4. Одбијени захтјеви	85	87	106	121,8
5. Обрађени захтјеви без одбијених	391	414	362	87,4
6. Број исплаћених захтјева	391	414	362	87,4
7. Износ исплаћених захтјева (КМ)	1.171.594	1.347.159	1.104.258	82,0

Извор: Извјештај Заштитног фонда

У односу на претходну годину, укупан број одштетних захтјева је смањен за 9,9%. Сви обрађени одштетни захтјеви су исплаћени. Износ исплаћених одштетних захтјева био је мањи у 2017. години за 18,0%, у односу на претходну годину. Просјечна вриједност исплаћеног одштетног захтјева у 2017. години износила је 3.050 КМ и била је мања у односу на 2016. годину за 6,3%.

2.1.1.4. Овлашћени актуари

У складу са међународним стандардима за обављање осигурања од посебне важности је обезбјеђење адекватног броја професионално оспособљених актуара. На дан 31.12.2017. године у Регистар овлашћених актуара код Агенције било је уписано 36 лица. На интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba) доступан је актуелни извод из Регистра овлашћених актуара.

2.1.2. Показатељи развијености тржишта осигурања

У наредној табели је дат компаративни преглед основних релативних показатеља, везаних за премију, којима се мјери степен развијености тржишта осигурања.

Табела 5: Премија и макроекономски показатељи

(у USD)²

Земља		Премија/број становника			Премија/БДП (%)			Животно осигурање/укупна премија (%)		
		2014.	2015.	2016.	2014.	2015.	2016.	2014.	2015.	2016.
БиХ	РС	81,4	73,2	96,7	2,1	2,0	2,2	15,8	16,7	16,5
	ФБиХ	96,2	103,2	114,5	2,3	2,3	2,3	24,4	24,8	24,3
Аустрија		2.680,6	2.261,0	2.177,0	5,2	5,2	4,8	39,4	38,7	35,8
Бугарска		163,7	149,0	160,0	2,1	2,2	2,2	17,0	17,8	18,4
Грчка		478,0	382,0	398,0	2,2	2,2	2,2	45,2	45,9	45,8
Мађарска		352,5	303,0	317,0	2,5	2,4	2,6	55,9	53,7	49,8
Румунија		119,0	107,0	111,0	1,2	1,3	1,2	19,3	20,1	19,1
Словенија		1.245,9	1.058,0	1.084,0	5,0	5,0	5,0	27,6	28,7	28,4
Србија		111,1	105,0	115,0	1,9	2,0	2,1	21,5	22,4	24,7
Турска		152,7	141,0	165,0	1,5	1,6	1,6	12,8	12,2	12,5
Хрватска		351,5	299,0	307,0	2,6	2,6	2,6	30,9	33,9	33,3
Чешка		721,4	592,0	592,0	3,5	3,2	3,1	45,1	40,7	37,7

Извор: Статистика тржишта осигурања у БиХ, Републички завод за статистику РС, SwissRe

Учешће премије у БДП било је на приближно истом нивоу као у осталим земљама из окружења са сличним нивоом развоја тржишта осигурања. Иако на тржишту Републике Српске постоји тренд раста премије животног осигурања, учешће премије животног осигурања у укупној премији је и даље ниско. Премија по становнику била је нижа, како у односу на развијена тако и у односу на тржишта осигурања у развоју.

2.1.3. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске

У наредној табели даје се преглед укупно обрачунате премије на тржишту осигурања Републике Српске³, у периоду од 2015 – 2017. године.

Табела 6: Премија осигурања обрачуната на тржишту Републике Српске

(у КМ)

Р.Б.	Субјекти на тржишту РС	Обрачуната премија на тржишту Републике Српске						Индекс 2017/2016
		I-XII 2015.		I-XII 2016.		I-XII 2017.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
1.	ДРУШТВА ЗА ОСИГУРАЊЕ ИЗ РС	142.533.340	78,0	155.728.378	78,6	169.595.254	79,5	108,9
1.1.	Неживотна осигурања	124.977.306	68,4	137.049.768	69,2	149.588.494	70,1	109,1
1.2.	Животна осигурања	17.556.034	9,6	18.678.610	9,4	20.006.759	9,4	107,1
2.	ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ИЗ ФБиХ	40.221.388	22,0	42.419.590	21,4	43.694.839	20,5	103,0
2.1.	Неживотна осигурања	27.231.416	14,9	28.419.093	14,3	28.842.603	13,5	101,5
2.2.	Животна осигурања	12.989.971	7,1	14.000.498	7,1	14.852.236	7,0	106,1
УКУПНО		182.754.728	100,0	198.147.968	100,0	213.290.093	100,0	107,6

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

² У вријеме израде овог извјештаја није била доступна компаративна статистика за 2017. годину

³ Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске је обрачуната на начин да је укупна премија која су остварила друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, умањена за премију коју су та друштва остварила у ФБиХ и увећана за премију коју су филијале друштва за осигурање са сједиштем у ФБиХ остварила у Републици Српској.

Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске, у периоду 01.01. до 31.12.2017. године, износила је 213.290.093 КМ и већа је односу на исти период претходне године за 15.142.125 КМ или 7,6%. Премија неживотног осигурања је у просјеку порасла за 7,8%, а животног осигурања за 6,7%.

2.1.4. Тржишна структура и концентрација

У наредној табели приказано је учешће друштава за осигурање са сједиштем Републици Српској и филијала друштава за осигурање из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске, у периоду од 2015 - 2017. година.

Табела 7: Учесће друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ на тржишту Републике Српске

Р.Б.	Учесће друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске			
	Друштво за осигурање из РС / Филијале друштава из ФБиХ	2015.	2016.	2017.
1.	Атос осигурање А.Д.	5,0%	6,3%	7,6%
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	5,8%	5,1%	5,1%
3.	Гтаве осигурање А.Д.	8,4%	8,1%	7,8%
4.	Дрина осигурање А.Д.	10,4%	9,9%	9,7%
5.	Дунав осигурање А.Д.	9,1%	8,9%	8,4%
6.	Еурос осигурање А.Д.		2,9%	3,7%
7.	Wiener осигурање А.Д.	9,5%	10,0%	9,6%
8.	Крајина осигурање А.Д.	5,5%	2,1%	1,4%
9.	Микрофин осигурање А.Д.	3,4%	3,3%	3,2%
10.	Нешковић осигурање А.Д.	8,5%	8,2%	8,0%
11.	Осигурање Аура А.Д.	4,1%	4,4%	4,7%
12.	Osiguranje Garant А.Д.	3,2%	3,8%	3,9%
13.	САС-СуперП осигурање А.Д.		0,5%	1,4%
14.	Триглав осигурање А.Д.	5,4%	5,0%	4,9%
15.	Аса осигурање д.д.	1,3%	1,7%	1,9%
16.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	1,1%	1,0%	0,6%
17.	Camelija osiguranje d.d.	0,3%	0,4%	0,3%
18.	Croatia osiguranje d.d.	0,7%	1,0%	0,8%
19.	Euroherc osiguranje d.d.	4,0%	3,0%	3,0%
20.	SARAJEVO osiguranje	1,8%	2,1%	2,2%
21.	Merkur BH osiguranje	4,2%	3,7%	3,6%
22.	Осигурање "VGT" д.д.	0,4%	0,4%	0,3%
23.	UNIQA osiguranje д.д.	5,4%	5,6%	5,1%
24.	Зовко осигурање д.д.	2,7%	2,3%	2,3%
25.	Триглав осигурање д.д.	0,1%	0,3%	0,4%
	УКУПНО	100,0%	100,0%	100,0%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

У сљедећем прегледу дат је степен концентрације тржишта осигурања у Републици Српској по реег групама, из којег се види да није било промјена у односу на исти период претходне године.

Табела 8: Учешће друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске, према реег групама

Учешће	Учешће друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ у укупној премији на тржишту Републике Српске према реег групама					
	2015.		2016.		2017.	
	Укупно учешће	Број друштава за осигурање	Укупно учешће	Број друштава за осигурање	Укупно учешће	Број друштава за осигурање
до 5%	32,2%	14	37,8%	17	38,6%	17
5-10%	57,5%	8	62,2%	8	61,4%	8
10-15%	10,4%	1	0,0%	0	0,0%	0
преко 15%	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

Herfindahl Hirschman-ов индекс представља, такође, мјеру концентрације тржишта и израчунава се као збир квадрата појединачног учешћа сваког друштва за осигурање у односу на остварену премију. Овај индекс узима у обзир релативну величину и расподјелу друштава на тржишту, те уколико је тржиште монополистичко, постоји и већа тржишна концентрација, и наравно мања конкуренција. Индекс се повећава уколико се смањује број друштава учесника на тржишту, а у исто вријеме разлика у величини међу њима је све већа. Уколико би постојало само једно друштво које се бави осигурањем, индекс би износио 10.000 (учешће на тржишту 100%, односно индекс је $100 \cdot 100 = 10.000$). У супротном случају, уколико би било много друштава са сразмјерно ниским учешћем, око 0%, индекс би био близу 0, што би указивало да на тржишту постоји савршена конкуренција. Ако је Herfindahl Hirschman-ов индекс између 1.000 и 1.800 сматра се да на тржишту постоји умјерена концентрација. С обзиром да је Herfindahl Hirschman-ов индекс у 2017. години износио 620 поена, може се закључити да на тржишту осигурања Републике Српске постојала прилично јака конкуренција.

У том контексту, треба истаћи да је присутан тренд смањења Herfindahl Hirschman-овог индекса, што указује на континуирано повећање конкуренције на овом тржишту.

2.1.5. Обрачуната премија по друштвима за осигурање

Укупно обрачуната премија, у периоду 01.01. до 31.12.2017. године, коју су остварила друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, укључујући и премију коју су ова друштва за осигурање остварила на тржишту осигурања ФБиХ, износила је 207.887.978 КМ (од чега 38.292.724 КМ у ФБиХ, а 169.595.254 КМ у Републици Српској). У односу на исти период претходне године, обрачуната премија друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској била је већа за 20.494.493 КМ или 10,9%.

У наредној табели приказан је преглед обрачунате премије по друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској, у периоду 2015–2017. године.

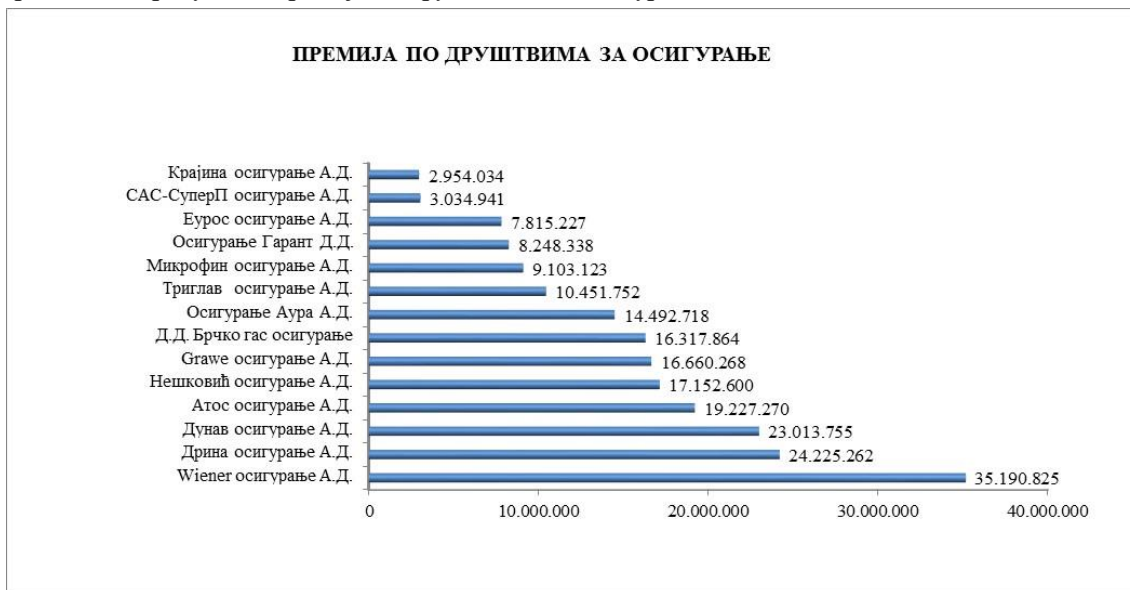
Табела 9: Обрачуната премија по друштвима за осигурање из РС

(у КМ)

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА У РС	Обрачуната премија						Индекс 2017/2016
		2015.		2016.		2017.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Атос осигурање А.Д.	9.501.718	5,5	13.396.154	7,1	19.227.270	9,2	143,5
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	15.162.815	8,9	15.265.874	8,1	16.317.864	7,8	106,9
3.	Grawe осигурање А.Д.	23.932	0,0	16.954	0,0	14.894	0,0	87,9
4.	Дрина осигурање А.Д.	23.296.826	13,6	24.413.426	13,0	24.225.262	11,7	99,2
5.	Дунав осигурање А.Д.	18.013.284	10,5	20.696.765	11,0	22.301.711	10,7	107,8
6.	Еурос осигурање А.Д.		0,0	5.805.365	3,1	7.815.227	3,8	134,6
7.	Wiener осигурање А.Д.	29.337.981	17,1	27.301.980	14,6	29.345.957	14,1	107,5
8.	Крајина осигурање А.Д.	9.970.714	5,8	4.159.511	2,2	2.954.034	1,4	71,0
9.	Микрофин осигурање А.Д.	7.727.164	4,5	8.665.103	4,6	9.103.123	4,4	105,1
10.	Нешковић осигурање А.Д.	15.445.117	9,0	16.262.333	8,7	17.152.600	8,3	105,5
11.	Осигурање Аура А.Д.	8.959.663	5,2	12.134.006	6,5	14.492.718	7,0	119,4
12.	Осигурање Гарант Д.Д.	5.759.151	3,4	7.490.302	4,0	8.248.338	4,0	110,1
13.	САС-СуперП осигурање А.Д.		0,0	1.086.548	0,6	3.034.941	1,5	279,3
14.	Триглав осигурање А.Д.	9.829.668	5,7	9.833.350	5,2	10.451.752	5,0	106,3
	УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	153.028.033	89,3	166.527.671	88,9	184.685.692	88,8	110,9
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Grawe осигурање А.Д.	15.238.494	8,9	15.970.100	8,5	16.645.373	8,0	104,2
2.	Дунав осигурање А.Д.	736.624	0,4	714.749	0,4	712.044	0,3	99,6
3.	Wiener осигурање А.Д.	2.320.358	1,4	4.180.965	2,2	5.844.867	2,8	139,8
	УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	18.295.476	10,7	20.865.814	11,1	23.202.285	11,2	111,2
	УКУПНА ПРЕМИЈА	171.323.509	100,0	187.393.485	100,0	207.887.978	100,0	110,9

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Графикон 1: Обрачуната премија по друштвима за осигурање из РС

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

У 2017. години, у односу на претходну годину, код неживотних осигурања три друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској остварила су мању премију, док је код

животних осигурања једно друштво за осигурање остварило мању премију, при чему је смањење премије било значајније само код једног друштва за неживотно осигурање.

У премији оствареној на тржишту осигурања Републике Српске учествују и филијале друштва за осигурање из ФБиХ, и то у износу од 43.694.839 КМ, што представља 20,5% у односу на укупну премију.

У наредној табели приказан је преглед обрачунате премије, на тржишту осигурања у Републици Српској, по филијалама друштва из ФБиХ, у периоду 2015 - 2017. године.

Табела 10: Обрачуната премија по филијалама друштва за осигурање из ФБиХ

(у КМ)

Р.Б.	Филијале друштва за осигурање из ФБиХ које послују у РС	Обрачуната премија						Индекс 2017/2016
		2015.		2016.		2017.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Аса осигурање д.д.	2.385.776	5,9	3.329.131	7,8	4.093.834	9,4	123,0
2.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	1.876.177	4,7	1.925.659	4,5	1.223.561	2,8	63,5
3.	Camelija osiguranje d.d.	612.088	1,5	701.618	1,7	684.028	1,6	97,5
4.	Croatia osiguranje d.d.	1.159.739	2,9	1.814.208	4,3	1.680.306	3,8	92,6
5.	Euroherc osiguranje d.d.	7.247.652	18,0	5.857.642	13,8	6.434.968	14,7	109,9
6.	SARAJEVO osiguranje	3.309.403	8,2	4.182.596	9,9	4.627.264	10,6	110,6
7.	Merkur ВН осигурање	217.909	0,5	261.350	0,6	272.983	0,6	104,5
8.	Осигурање "VGT" д.д.	648.646	1,6	818.691	1,9	562.607	1,3	68,7
9.	UNIQA осигурање д.д.	4.758.278	11,8	5.037.833	11,9	4.426.584	10,1	87,9
10.	Зовко осигурање д.д.	5.015.747	12,5	4.490.365	10,6	4.836.468	11,1	107,7
	УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	27.231.416	67,7	28.419.093	67,0	28.842.603	66,0	101,5
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	80.029	0,2	122.154	0,3	138.442	0,3	113,3
2.	Croatia osiguranje d.d.	85.885	0,2	137.721	0,3	125.904	0,3	91,4
3.	Merkur ВН осигурање д.д.	7.483.182	18,6	7.049.493	16,6	7.426.388	17,0	105,3
4.	UNIQA осигурање д.д.	5.138.811	12,8	6.129.961	14,5	6.345.062	14,5	103,5
5.	Триглав осигурање д.д.	202.064	0,5	561.168	1,3	816.439	1,9	145,5
	УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	12.989.971	32,3	14.000.497	33,0	14.852.236	34,0	106,1
	УКУПНА ПРЕМИЈА	40.221.388	100,0	42.419.590	100,0	43.694.839	100,0	103,0

Извор: Извјештаји филијала друштва из ФБиХ

2.1.6. Структура портфеља

У сљедећој табели је представљена структура обрачунате премије друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, према врстама осигурања, у периоду 2015 - 2017. година, с тим да се категорија „остало“ односи на 13 група неживотних осигурања, које у укупној премији појединачно учествују испод једног процента.

Табела 11: Укупно обрачуната премија друштва за осигурање из РС, према врстама осигурања

(у КМ)

Врста осигурања	2015.		2016.		2017.		Индекс 2017/16
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Осигурање незгоде	11.199.875	6,5	11.797.295	6,3	14.077.115	6,8	119,3
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских	9.821.394	5,7	10.077.750	5,4	11.406.878	5,5	113,2

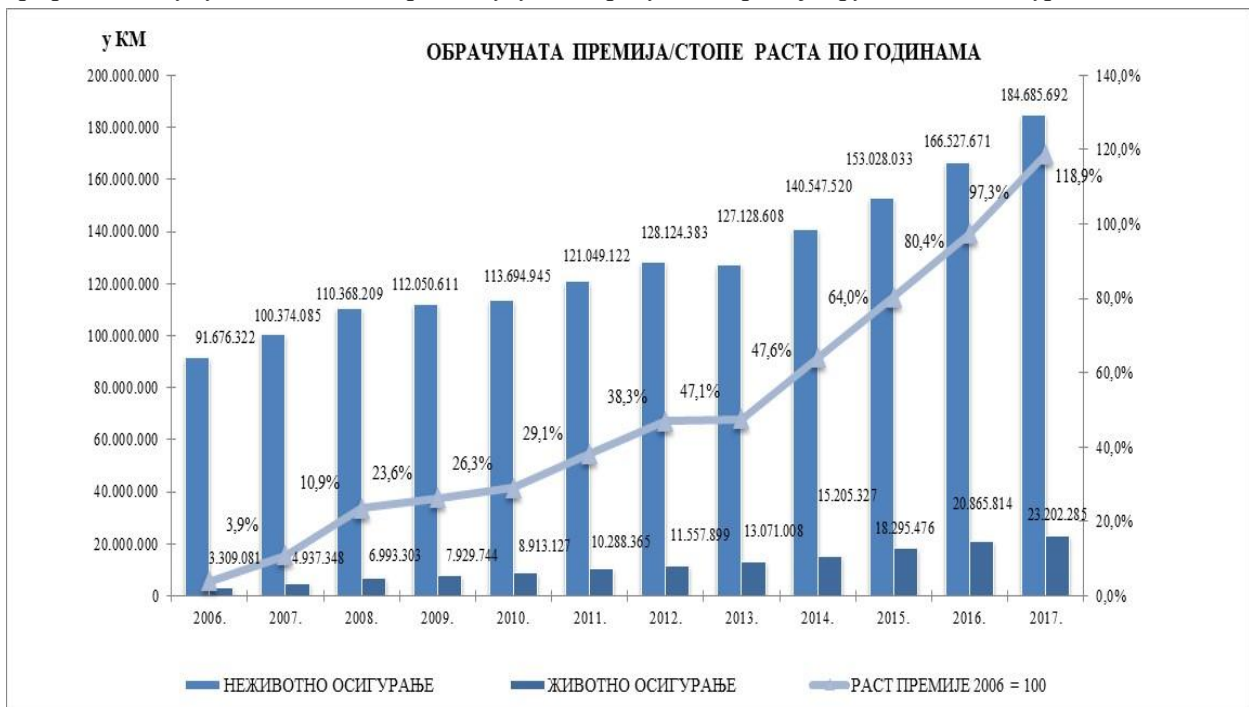
Врста осигурања	2015.		2016.		2017.		Индекс 2017/16
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Осигурање имовине од пожара и природних сила	6.507.093	3,8	6.320.524	3,4	8.075.645	3,9	127,8
Осигурање осталих штета на имовини	12.776.740	7,5	11.601.584	6,2	10.880.502	5,2	93,8
Осигурање од одговорности за моторна возила	109.042.261	63,6	122.546.888	65,4	134.794.492	64,8	110,0
Остало	3.680.671	2,1	4.183.629	2,2	5.451.061	2,6	130,3
Укупно неживотна осигурања	153.028.033	89,3	166.527.671	88,9	184.685.692	88,8	110,9
Животно осигурање	18.295.476	10,7	20.865.814	11,1	23.202.285	11,2	111,2
Укупно	171.323.509	100,0	187.393.485	100,0	207.887.978	100,0	110,9

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Од укупно обрачунате премије, у 2017. години, на премију неживотног осигурања односило се 184.685.692 КМ или 88,8%, док је обрачуната премија животног осигурања износила 23.202.285 КМ или 11,2%. У односу на претходну годину, обрачуната премија неживотних осигурања је порасла за 10,9%, док је премија животног осигурања порасла за 11,2%. У укупној премији осигурања од одговорности за моторна возила, најзначајније учешће има премија обавезног осигурања од аутоодговорности са 99,6%. Учешће премије обавезног осигурања од аутоодговорности, у укупно обрачунатој премији осигурања друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, било је 64,6%, односно у укупно обрачунатој премији неживотних осигурања 72,7%.

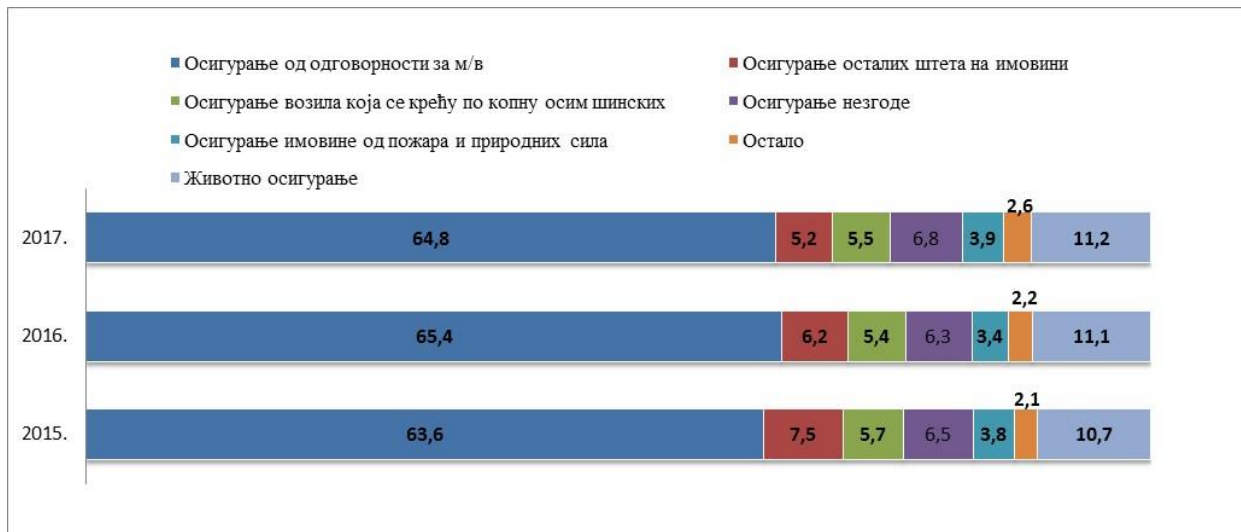
У наставку се даје низ графичких илустрација обрачунате премије друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Графикон 2: Кумулативна стопа раста укупно обрачунате премије друштава за осигурање из РС

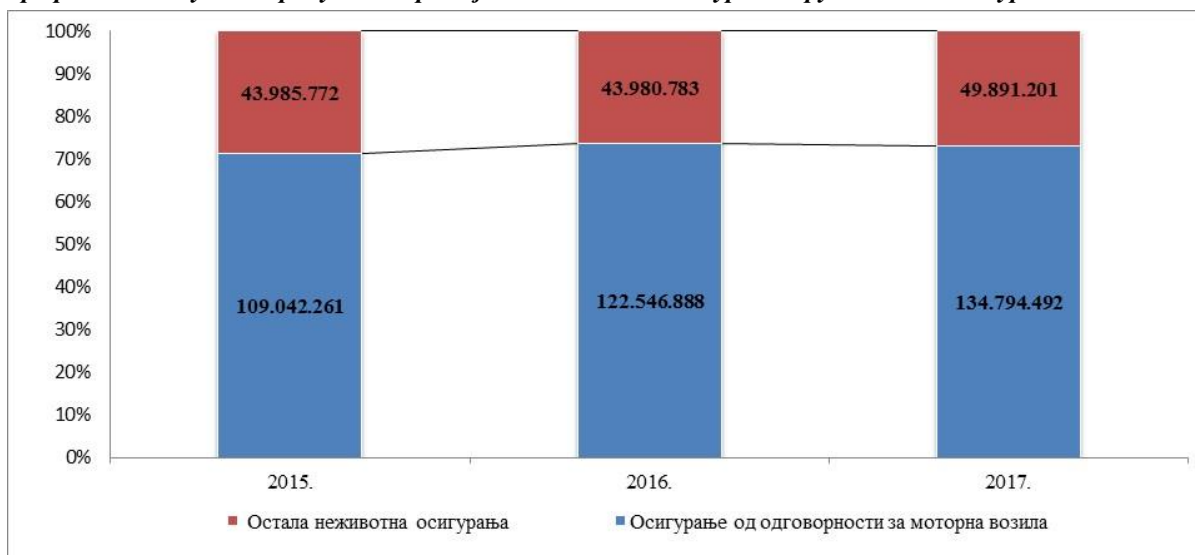
Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Графикон 3: Укупно обрачуната премија друштава за осигурање из РС, према врстама осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Графикон 4: Укупно обрачуната премија неживотних осигурања друштава за осигурање из РС

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

2.1.7. Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању

2.1.7.1. Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту осигурања у Републици Српској

У наредној табели даје се преглед премије обрачунате путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске.

Табела 12: Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске

(у КМ)

Р.Б.	Субјекти на тржишту РС	2017. година			
		Обрачуната премија путем заступника у осигурању		Обрачуната премија путем брокера у осигурању	
		Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији
1.	ДРУШТВА ЗА ОСИГУРАЊЕ ИЗ РС	29.236.084	17,2%	7.333.731	4,3%
1.1.	Неживотна осигурања	13.029.980	8,7%	7.303.711	4,9%
1.2.	Животна осигурања	16.206.104	81,0%	30.020	0,2%
2.	ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ИЗ ФБиХ	16.057.053	36,7%	1.247.019	2,9%
2.1.	Неживотна осигурања	4.594.718	15,9%	1.238.419	4,3%
2.2.	Животна осигурања	11.462.335	77,2%	8.600	0,1%
УКУПНО		45.293.137	21,2%	8.580.750	4,0%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

Премија на тржишту осигурања Републике Српске у 2017. години, обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, износила је 53.873.887 КМ или 25,2% укупно обрачунате премије.

Премија неживотних осигурања, обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, износила је 26.166.828 КМ или 14,7% укупно обрачунате премије неживотних осигурања. Премија животних осигурања износила је 27.707.059 КМ или 79,5% укупно обрачунате премије животних осигурања.

У наредној табели даје се преглед премије обрачунате путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске, по врстама осигурања.

Табела 13: Премија обрачуната путем заступника и брокера у осигурању на тржишту Републике Српске, по врстама осигурања

(у КМ)

Врсте осигурања	2017. година			
	Обрачуната премија путем заступника у осигурање		Обрачуната премија путем брокера у осигурању	
	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији
Осигурање незгоде	4.369.390	28,6%	3.696.585	24,2%
Осигурање возила која се крећу по копно осим шинских возила	1.241.686	8,9%	722.566	5,2%
Осигурање имовине од пожара и природних сила	673.327	7,6%	1.692.461	19,2%
Осигурање осталих штета на имовини	297.570	3,4%	1.140.483	12,8%
Осигурање од одговорности за моторна возила	10.212.397	8,1%	808.128	0,6%
Остало	830.328	16,8%	481.907	9,7%
Укупно неживотна осигурања	17.624.698	9,9%	8.542.130	4,8%
Укупно животна осигурања	27.668.439	79,4%	38.620	0,1%
УКУПНО	45.293.137	21,2%	8.580.750	4,0%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС и филијала друштава из ФБиХ

Премија осигурања од одговорности за моторна возила, обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, учествовала је са 8,7% у укупно обрачунатој премији у овој врсти осигурања.

2.1.7.2. Премија друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачуната путем заступника и брокера у осигурању

Премија коју су друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обрачунала путем заступника и брокера у осигурању, у периоду од 01.01. до 31.12.2017. године, износила је 48.392.826 КМ или 23,2% укупно обрачунате премије. У односу на исти период претходне године, премија обрачуната путем ових канала продаје била је већа за 4.337.245 КМ или 9,8%.

У наредној табели приказана је премија друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, по врстама осигурања у периоду 2016 - 2017. година.

Табела 14: Премија друштава за осигурање обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, по врстама осигурање

(у КМ)

Врста осигурања	2016. година				2017. година			
	Обрачуната премија путем заступника у осигурању		Обрачуната премија путем брокера у осигурању		Обрачуната премија путем заступника у осигурању		Обрачуната премија путем брокера у осигурању	
	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији	Износ	Учешће у укупно обрачунатој премији
Осигурање незгоде	2.792.579	23,7%	2.572.987	21,8%	3.890.693	27,6%	3.502.248	24,9%
Осигурање возила која се крећу по копно осим шинских возила	882.176	8,8%	650.346	6,5%	1.060.065	9,3%	640.055	5,6%
Осигурање имовине од пожара и природних сила	474.116	7,5%	1.047.401	16,6%	626.666	7,8%	1.750.553	21,7%
Осигурање осталих штета на имовини	325.977	2,8%	1.422.654	12,3%	266.897	2,5%	1.390.812	12,8%
Осигурање од одговорности за моторна возила	10.789.718	8,8%	4.067.542	3,3%	14.833.749	11,0%	922.570	0,7%
Остало	991.967	23,7%	285.999	6,8%	1.017.682	18,7%	799.376	14,7%
Укупно неживотна осигурања	16.256.532	9,8%	10.046.928	6,0%	21.695.751	11,7%	9.005.613	4,9%
Укупно животна осигурања	17.728.549	85,0%	23.572	0,1%	17.661.442	76,1%	30.020	0,1%
УКУПНО	33.985.081	18,1%	10.070.500	5,4%	39.357.193	18,9%	9.035.633	4,3%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Премија неживотних осигурања, обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, износила је 30.701.364 КМ или 16,6% укупно обрачунате премије неживотних осигурања, док је премија животних осигурања износила 17.691.462 КМ или 76,2% укупно обрачунате премије животних осигурања.

Друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској су, у 2017. години, путем заступника у осигурању обрачунала премију у износу од 39.357.193 КМ, која је у укупно обрачунатој премији учествовала са 18,9%. Премија обрачуната путем брокера у осигурању износила је 9.035.633 КМ и у укупно обрачунатој премији учествовала је са 4,3%.

Премија осигурања од одговорности за моторна возила, која је обрачуната путем заступника и брокера у осигурању, учествовала је са 11,7% у укупној обрачунатој премији осигурања од одговорности за моторна возила.

У наставку овог извјештаја, који се односи на осигурање, користиће се искључиво подаци и показатељи друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, а који произилазе из пословања ових друштава за осигурање и у Републици Српској и у ФБиХ.

2.2. Билансна структура

На основу достављених ревидираних финансијских извјештаја друштава за осигурање за 2017. годину, у овом поглављу се даје упоредни приказ и анализа основних билансних позиција за 2016. и 2017. годину.

2.2.1. Биланс стања

У сљедећој табели се даје скраћена шема активе збирног биланса стања за сва друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, за 2016. и 2017. годину.

Табела 15: Актива – укупно за сва друштва за осигурање из РС

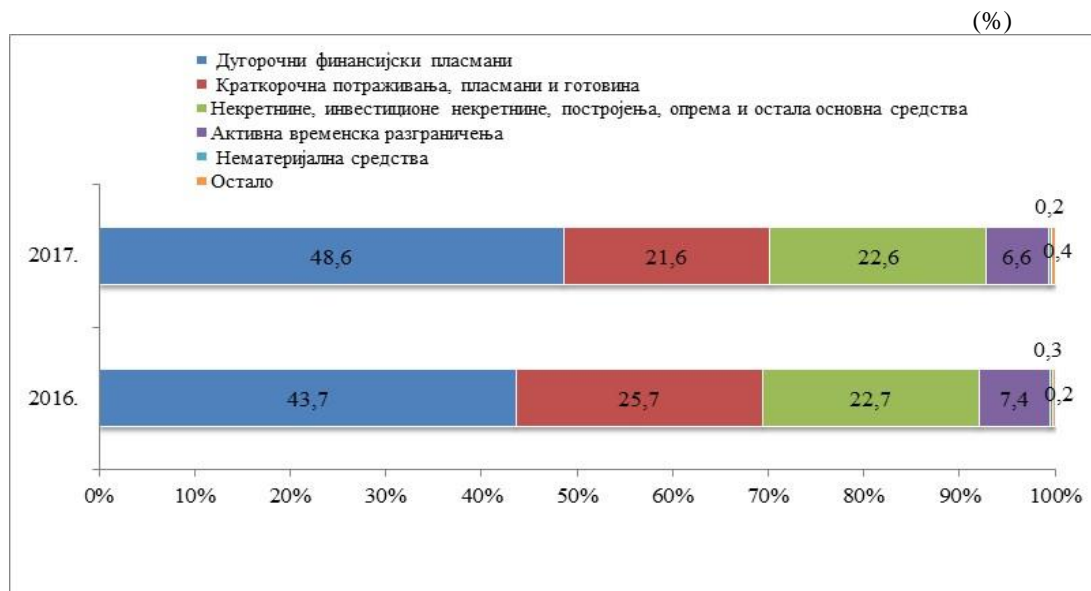
А К Т И В А	31.12.2016. година		31.12.2017. година		Индекс 2017/16
	Износ	Удио	Износ	Удио	
А. СТАЛНА ИМОВИНА(I+II+III+IV)	264.412.965	66,7%	309.274.397	71,5%	117,0
I Нематеријална средства	1.368.854	0,3%	967.841	0,2%	70,7
II Некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опрема и остала основна средства (1+2+3)	89.908.041	22,7%	97.914.408	22,6%	108,9
1. Земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема	32.092.302	8,1%	35.838.957	8,3%	111,7
2. Инвестиционе некретнине	54.687.542	13,8%	57.366.423	13,3%	104,9
3. Основна средства у припреми и остала основна средства	3.128.197	0,8%	4.709.028	1,1%	150,5
III Дугорочни финансијски пласмани (1+2)	173.081.421	43,7%	210.392.149	48,6%	121,6
1. Учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица	2.199.255	0,6%	3.311.688	0,8%	150,6
2. Дугорочни финансијски пласмани матичним, зависним и осталим повезаним правним лицима, дугорочни финансијски пласмани у земљи и иностранству, финансијска средства која се држе до рока доспијења, финансијска средства расположива за продају и остали дугорочни финансијски пласмани	170.882.166	43,1%	207.080.461	47,9%	121,2
IV Одложена пореска средства	54.649	0,0%		0,0%	-
Б. ТЕКУЋА ИМОВИНА (I+II+III+IV)	131.946.582	33,3%	123.455.628	28,5%	93,6
I Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји	517.298	0,1%	1.315.559	0,3%	254,3
II Краткорочна потраживања, пласмани и готовина	101.942.059	25,7%	93.435.946	21,6%	91,7
1. Потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци	10.893.940	2,7%	12.272.465	2,8%	112,7
2. Потраживања из специфичних послова и друга потраживања	7.774.440	2,0%	7.153.478	1,7%	92,0
3. Краткорочни финансијски пласмани	56.916.134	14,4%	52.804.976	12,2%	92,8
4. Готовина	26.357.545	6,6%	21.205.027	4,9%	80,5
III Активна временска разграничења	29.301.278	7,4%	28.663.323	6,6%	97,8
IV - Одложена пореска средства	185.947	0,0%	40.801	0,0%	21,9
ПОСЛОВНА АКТИВА (А+Б)	396.359.547	100,0%	432.730.026	100,0%	109,2
ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	5.784.262		4.464.480		77,2
УКУПНА АКТИВА	402.143.809		437.194.506		108,7

Извор: Биланси стања друштава за осигурање из РС

Вриједност пословне активе и пасиве друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, са стањем на дан 31.12.2017. године, износила је 432.730.026 КМ и у односу на стање на дан 31.12.2016. године била је већа за 9,2%.

У наредном графичком приказу представљена је структура пословне активе за 2016. и 2017. годину.

Графикон 5: Структура пословне активе друштава за осигурање из РС

Извор: Биланси стања друштава за осигурање из РС

У структури пословне активе, са стањем на дан 31.12.2017. године, стална имовина је учествовала са 71,5%, а текућа имовина са 28,5%, при чему је, у односу на претходну годину, повећано учешће сталне имовине са 66,7% на 71,5%, а смањено учешће текуће имовине са 33,3% на 28,5%.

Стална имовина је повећана за 17,0%, а у оквиру које је повећан износ на ставкама некретнина, инвестиционих некретнина, постројења, опреме и остала основна средства за 8,9% и дугорочних финансијских пласмана за 21,6%.

На позицији некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опреме и остала основна средства забиљежен је пораст код свих ставки. Процентуално највећи пораст забиљежен је на ставци основна средства у припреми и остала основна средства за 50,5%. Међутим, ово повећање није материјално значајно, јер је учешће ове ставке у пословној активи 1,1%.

У оквиру дугорочних финансијских пласмана, повећано је учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица за 50,6%, које се углавном односи на улагање једног друштва за осигурање у зависно правно лице (микрокредитно друштво). Остале промјене код дугорочних финансијских пласмана у складу су са промјенама у структури улагања средстава за покриће техничких резерви и 50% минималног гарантног фонда, а у оквиру којих је дошло до повећања улагања у финансијска средства расположива за продају (обвезнице).

Са друге стране, у оквиру сталне имовине, смањење је забиљежено код нематеријалних средстава за 29,3%, али износ на овој ставци није имао материјалну значајност, јер је у пословној активи учествовао тек са 0,2%.

Текућа имовина се смањила за 6,4%, а у оквиру које је смањен износ на ставкама краткорочна потраживања, пласмани и готовина за 8,3%, активна временска разграничења за 2,2% и одложена пореска средства за 78,1%.

У оквиру ставке краткорочна потраживања, пласмани и готовина забиљежено је смањење код потраживања из специфичних послова и друга потраживања, што је резултат наплате потраживања по основу судских пресуда код једног друштва за осигурање. Поред тога, смањен је и износ на позицији краткорочни финансијски пласмани, на шта је углавном имало утицај претварање краткорочних у дугорочне финансијске пласмане. Улагање новчаних средстава обезбијеђених емисијом акција, а која због проблема у процесу управљања код једног друштва нису уложена у претходном периоду, имало је утицај на смањење износа на позицији готовина. Са друге стране, забиљежен је раст код потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци, на шта је највећи утицај имало повећање потраживања по основу премије неживотних осигурања. Промјене на ставкама активних временских разграничења код друштава за осигурање резултирало је смањењем укупног износа за 2,2%.

Код текуће имовине, повећана је ставка залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намјењена продаји, али је њено учешће било свега 0,3% у пословној активи.

Ванбилансна актива, односно пасива, је смањења за 22,8% усљед смањења потенцијалних обавеза по основу датих гаранција за обезбјеђење извршења обавеза трећих лица код три друштва за осигурање. Дио ове позиције односио се на државну имовину (грађевинске објекте које користи друштво за осигурање Wiener osiguranje a.d) и на отписана потраживања једног друштва за осигурање.

У наредном прегледу дат је упоредни приказ агрегатних позиција пасиве Биланса стања свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, за 2016. и 2017. годину.

Табела 16: Пасива –укупно за сва друштва за осигурање из РС

(у КМ)

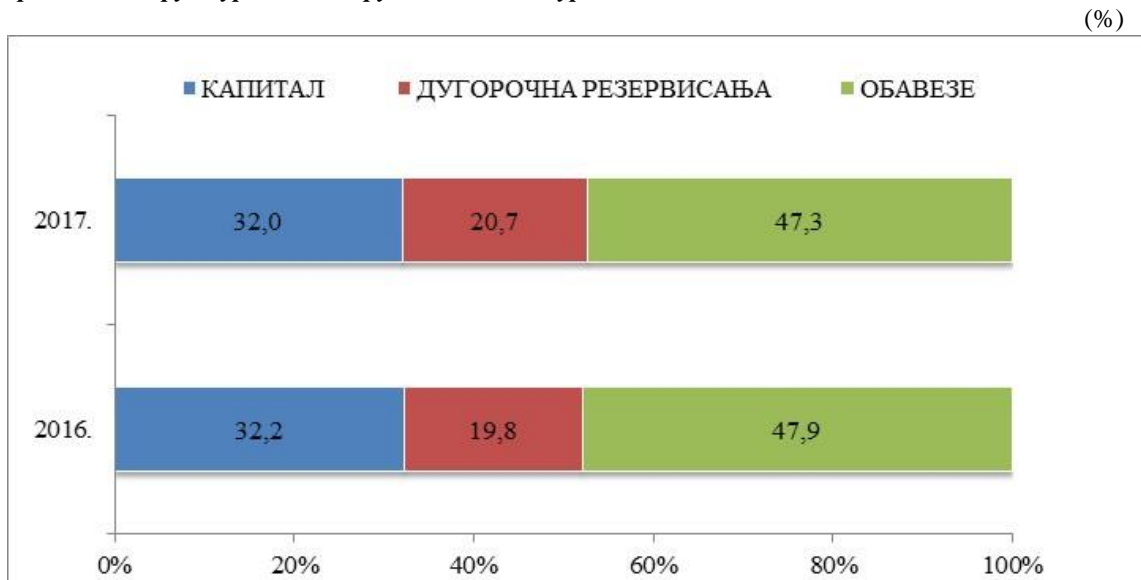
ПАСИВА	31.12.2016. година		31.12.2017. година		Индекс 2017/16
	Износ	Удио	Износ	Удио	
А. КАПИТАЛ	127.789.270	32,2%	138.405.569	32,0%	108,3
1. Основни капитал	105.741.092	26,7%	102.706.392	23,7%	97,1
2. Емисиона премија	3.185.700	0,8%	252.000	0,1%	7,9
3. Емисиони губитак	4.073.025	1,0%	4.045.946	0,9%	99,3
4. Резерве из добитка	5.961.666	1,5%	6.141.813	1,4%	103,0
5. Ревалоризационе резерве	3.552.805	0,9%	3.471.048	0,8%	97,7
6. Нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају	3.237.694	0,8%	5.112.822	1,2%	157,9
7. Нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају	1.604.785	0,4%	1.565.489	0,4%	97,6

ПАСИВА	31.12.2016. година		31.12.2017. година		Индекс 2017/16
	Износ	Удио	Износ	Удио	
8. Нераспоређени добитак (9+10)	28.660.159	7,2%	38.123.089	8,8%	133,0
9. Нераспоређени добитак ранијих година	5.850.973	1,5%	8.250.669	1,9%	141,0
10. Нераспоређени добитак текуће године	22.809.186	5,8%	29.872.420	6,9%	131,0
11. Губитак до висине капитала (12+13)	16.872.036	4,3%	11.790.160	2,7%	69,9
12. Губитак ранијих година	4.538.829	1,1%	9.070.089	2,1%	199,8
13. Губитак текуће године	12.333.207	3,1%	2.720.071	0,6%	22,1
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	78.578.911	19,8%	89.654.026	20,7%	114,1
В. ОБАВЕЗЕ (1+2)	189.991.366	47,9%	204.670.430	47,3%	107,7
1. Дугорочне обавезе	48.133	0,0%	35.440	0,0%	73,6
2. Краткорочне обавезе и ПВР	189.943.233	47,9%	204.634.990	47,3%	107,7
2.1. Преносна премија ЖО	4.972.987	1,3%	5.334.993	1,2%	107,3
2.2. Преносна премија НЖО	91.828.622	23,2%	102.629.970	23,7%	111,8
2.3. Резервисане штете ЖО	584.495	0,1%	798.229	0,2%	136,6
2.4. Резервисане штете НЖО	64.683.352	16,3%	66.242.517	15,3%	102,4
2.5. Друга пасивна временска разграничења	4.371.574	1,1%	3.326.119	0,8%	76,1
2.6. Остале краткорочне обавезе	23.502.203	5,9%	26.303.162	6,1%	111,9
Г. ПОСЛОВНА ПАСИВА (А+Б+В)	396.359.547	100,0%	432.730.026	100,0%	109,2
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	5.784.262		4.464.480		77,2
Ђ. УКУПНА ПАСИВА	402.143.809		437.194.506		108,7

Извор: Биланси стања друштава за осигурање из РС

У наредном графичком приказу представљена је структура пасиве за 2016. и 2017. годину.

Графикон 6: Структура пасиве друштава за осигурање из РС

Извор: Биланси стања друштава за осигурање из РС

У структури пословне пасиве, са стањем на дан 31.12.2017. године, капитал је учествовао са 32,0%, дугорочна резервисања са 20,7% и обавезе са 47,3%, при чему су техничке резерве (преносне премије и резерве за штете) чиниле 85,5% укупних обавеза.

Треба истаћи да су, у структури пословне пасиве, техничке резерве животних и неживотних осигурања учествовале са 40,4%, математичка резерва и резервисања за

учешће у добитку код животних осигурања са 20,3% и капитал са 32,0%, односно ове позиције учествовале су укупно са 92,7% у пословној пасиви. Учешће ових позиција и њихов међусобни однос било је у складу са основном дјелатности и структуром портфеља друштава за осигурање.

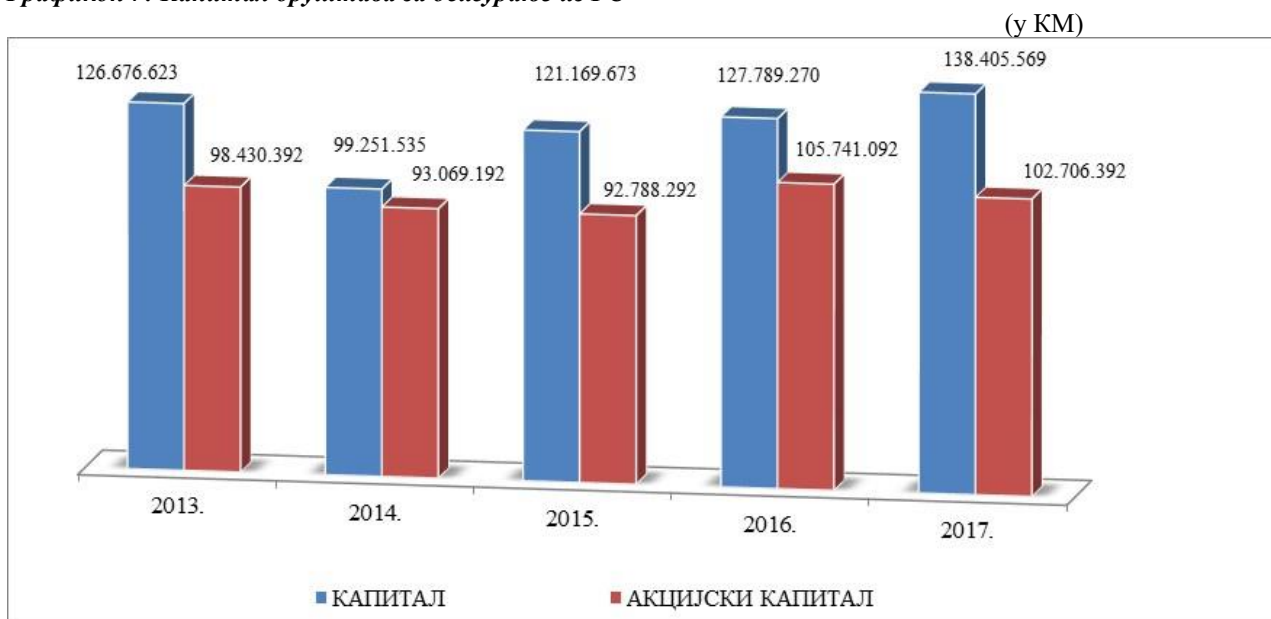
На позицији капитал забиљежен је раст од 8,3%, у односу на претходну годину, у оквиру које су повећане резерве из добитка за 3,0% и нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају за 57,9%. Нераспоређени добитак је повећан за 33,0%, у оквиру којег је нераспоређени добитак ранијих година повећан за 41,0%, а нераспоређени добитак текуће године за 31,0%.

У оквиру позиције капитал забиљежено је смањење на ставкама основни капитал (2,9%), емисиона премија (92,1%), емисиони губитак (0,7%), ревалоризационе резерве (2,3%) и нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају (2,4%). На смањење основног капитала и емисионе премије значајан утицај је имало покриће губитка код једног друштва за осигурања. Смањење емисионог губитка, ревалоризационих резерви и нереализованих губитака по основу финансијских средстава расположивих за продају није имало материјалан значај, јер је појединачно учешће ових ставки у пословној пасиви било испод 1%.

Губитак до висине капитала био је мањи за 30,1%, у оквиру којег је губитак текуће године био мањи за 77,9%, а губитак ранијих година већи за 99,8% јер је једно друштво за осигурање, по налогу Агенције, извршило процјену фер вриједности имовине. Наведена процјена је имала за резултат корекцију финансијских извјештаја за 2016. годину у складу са Међународним рачуноводственим стандардом 8 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке.

У наставку се даје преглед кретања капитала за период 2013 - 2017. године:

Графикон 7: Капитал друштава за осигурање из РС

Извор: Биланси стања друштава за осигурање из РС

На позицији дугорочна резервисања забиљежен је пораст од 14,1%. У оквиру ове позиције дошло је до пораста математичке резерве за 18,2% и резерве за учешће у добитку животних осигурања за 2,8%, а што је у складу са старосном структуром портфела животног осигурања и представља наставак позитивног тренда. Математичка резерва и резервисања за учешће у добитку животних осигурања чинили су 98,1% дугорочних резервисања. Поред наведеног, у оквиру позиције дугорочна резервисања забиљежено је смањење резервисања за судске спорове у току и остала дугорочна резервисања за 76,9%, а што је повезано са смањењем резервисања по основу извршне судске пресуде код једног друштва за осигурања, која није произашла из послова осигурања, те укидања резервисања због завршеног судског спора код другог друштва.

Укупне обавезе у односу на прошлу годину повећане су за 7,7%. Краткорочне обавезе и пасивна временска разграничења су повећане за 7,7%. Дугорочне обавезе смањене су за 26,4%, али њихово учешће у укупним обавезама било је тек 0,02%.

На повећање краткорочних обавеза утицало је повећање на ставкама техничких резерви, односно ставкама преносне премије и резервисања за штете код животних и неживотних осигурања, а које су у краткорочним обавезама учествовале са 85,5%. Друга пасивна временска разграничења смањена су за 23,9%, али је њихово учешће у пословној пасиви било тек 0,8%.

2.2.2. Биланс успјеха

У наредној табели дат је збирни преглед ставки биланса успјеха за сва друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, за 2016. и 2017. годину.

Табела 17: Биланс успјеха – укупно за сва друштва за осигурање из РС

ПОЗИЦИЈА	2016.	Удио	2017.	Удио	Индекс 2017/16
	Износ		Износ		
(у КМ)					
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Пословни приходи (1+2+3+4+5+6)	200.267.803	93,0%	219.831.516	91,1%	109,8
1. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања	21.833.725		23.439.570		107,4
2. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија неживотних осигурања	158.000.413		173.519.981		109,8
3. Приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања	7.087.315		6.101.597		86,1
4. Приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања	4.179.563		5.704.080		136,5
5. Приходи од поврата пореских и других дажбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл.	247.386		193.570		78,2
6. Други пословни приходи	8.919.401		10.872.718		121,9
II - Пословни расходи (1+2)	185.634.842	91,6%	195.819.494	93,6%	105,5
1. Функционални расходи (1.1.+1.2.+1.3.)	106.867.932		112.552.077		105,3
1.1. Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе	16.009.408		16.804.885		105,0
1.2. Накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања	8.582.198		8.872.500		103,4
1.3. Накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања	82.276.326		86.874.692		105,6
2. Трошкови спровођења осигурања	78.766.910		83.267.417		105,7
III - Пословни добитак/губитак (I-II)	14.632.961		24.012.022		164,1
Б. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					

ПОЗИЦИЈА	2016.	Удио	2017.	Удио	Индекс 2017/16
	Износ		Износ		
I - Финансијски приходи	10.260.808	4,8%	10.264.648	4,3%	100,0
II - Финансијски расходи	771.187	0,4%	1.016.127	0,5%	131,8
III - Финансијски добитак/губитак (I-II)	9.489.621		9.248.521		97,5
AB - Добитак/губитак редовне активности (AIII+BIII)	24.122.582		33.260.543		137,9
V. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Остали приходи	3.688.197	1,7%	6.300.258	2,6%	170,8
II - Остали расходи	10.875.024	5,4%	9.925.696	4,7%	91,3
III - Добитак/губитак по основу осталих прихода и расхода (I-II)	-7.186.827		-3.625.438		50,4
Г. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
I - Приходи од усклађивања вриједности имовине	549.459	0,3%	3.240.164	1,3%	589,7
II - Расходи од усклађивања вриједности имовине	4.385.075	2,2%	2.049.706	1,0%	46,7
III - Добитак/губитак по основу усклађивања вриједности имовине (I-II)	-3.835.616		1.190.458		
Д. ПРИХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА	245.546	0,1%	85.382	0,0%	34,8
Д I- РАСХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА	120.385	0,1%	109.150	0,1%	90,7
Ђ. ДОБИТАК /ГУБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА (AB+BIII+ ГIII+Д-ДI)	13.225.300		30.801.795		232,9
Е. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ - Порески расходи периода	2.500.780		3.577.081		143,0
Ж I - ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА	248.807	0,1%	26.161	0,0%	10,5
Ж I - ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА			1.816		
З. НЕТО ДОБИТАК /НЕТО ГУБИТАК ПЕРИОДА (Ђ-Е-Ж+ЖI)=(З I-З 2)	10.475.713		27.200.369		259,7
1. Нето добитак текуће године	22.780.626		29.920.440		131,3
2. Нето губитак текуће године	12.304.913		2.720.071		22,1
И. ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ У ПЕРИОДУ					
I - Добитци утврђени директно у капиталу	329.229	0,2%	1.700.565	0,7%	516,5
II - Губици утврђени директно у капиталу	731.210	0,4%	96.572	0,0%	13,2
III - Порез на добитак који се односи на остале добитке и губитке	36.287		123.116	0,1%	339,3
Ј. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (З+ИI-ИИ±ИИИ)	10.110.019		28.681.246		283,7
К. УКУПНИ ПРИХОДИ И ДОБИЦИ (AI+BI+VI+ГI+Д+ЖI+ИI)					
	215.341.042	100,0%	241.424.349	100,0%	112,1
Л. УКУПНИ РАСХОДИ И ГУБИЦИ (AII+BI+VI+ГII+ДI+ИII±ИИИ+Ж)					
	202.730.243	100,0%	209.166.022	100,0%	103,2
Љ. УКУПАН БРУТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (К-Л)	12.610.799		32.258.327		255,8
М. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ (Е)	2.500.780		3.577.081		143,0
Н. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (Љ-М)=Ј	10.110.019		28.681.246		283,7

Извори: Биланс успеха друштава за осигурање из РС

Укупни приходи, укључујући и добитке утврђене директно у капиталу, у 2017. години износили су 241.424.349 КМ и били су већи, у односу на претходну годину, за 12,1%.

Пословни приходи чинили су 91,1% укупних прихода, износили су 219.831.516 КМ и били су већи за 9,8%. У оквиру пословних прихода дошло је до повећања прихода од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања за 7,4% и неживотних осигурања за 9,8%. Приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања повећали су се за 36,5%, а други пословни приходи за 21,9%.

У овину пословних прихода смањење је забиљежено код прихода по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања за

13,9% и прихода од поврата пореских и других дацбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл. за 21,8%.

Приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања, приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања, приходи од поврата пореских и других дацбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл. и други пословни приходи заједно су учествовали са око 10% у пословним приходима, те њихове промјене нису биле материјално значајне са становишта укупно оствареног резултата.

Финансијски приходи чинили су 4,3% укупних прихода и били су незнатно већи у односу на претходну годину. Остали приходи су учествовали са 2,6% у укупним приходима и били су већи за 70,8%, а на њихово повећање је утицај имала наплата потраживања из ранијих година.

Приходи од усклађивања вриједности имовине учествовали су са 1,3% у укупним приходима и били су већи за 5,9 пута, а углавном су се односили на усклађивање вриједности инвестиционих некретнина стечених наплатом потраживања из специфичних послова судским путем код једног друштва за осигурање.

Иако су приходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година били смањени за 65,2%, а добици утврђени директно у капиталу повећани 5 пута, њихове промјене нису имале материјалну значајност, јер су у укупним приходима заједно учествовали тек са 0,7%.

Укупни расходи, укључујући и губитке утврђене директно у капиталу у 2017. години износили су 209.166.022 КМ и били су већи за 3,2%, у односу на претходну годину.

Пословни расходи чинили су 93,6% укупних расхода и износили су 195.819.494 КМ. Функционални расходи чинили су 57,5% пословних расхода, и били су већи за 5,3%. У оквиру функционалних расхода, расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе повећали су се за 5%, а накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања за 3,4%. Накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања које чине 77,2% функционалних расхода, повећале су се за 5,6%.

Трошкови спровођења осигурања су повећани за 5,7%, а у оквиру којих су трошкови материјала, енергије, услуга и нематеријални трошкови учествовали са 65,8% и порасли су за 16,7%.

Остали расходи учествовали су са 4,7% у укупним расходима и смањени су за 8,7%, а на шта је значајан утицај имало смањење расхода по основу исправке потраживања код једног друштва за осигурање.

У структури укупних расхода, финансијски расходи учествовали су са 0,5%, расходи од усклађивања вриједности имовине са 1,0%, расходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година 0,1% и губици утврђени директно у капиталу са 0,05%. Због малог учешћа у укупним расходима, промјене на позицијама наведених расхода нису имали материјално значајан утицај на укупан нето резултат у 2017. години, без обзира на њихову релативну промјену.

Пословни добитак је износио 24.012.022 КМ и био је већи за 64,1%, док је добитак из редовне активности (када се укључе финансијски приходи и расходи) износио 33.260.543 КМ и био већи за 37,9%.

Укупан нето резултат у обрачунском периоду, добијен као разлика укупних прихода, добитака утврђених директно у капиталу и одложених пореских прихода, са једне стране, и укупних расхода и губитака утврђених директно у капиталу и текућег и одложеног пореза на добит и одложених пореских расхода периода са друге стране, био је добитак у износу од 28.681.246 КМ. Дванаест друштава за осигурање је остварило нето добитак у износу од 30.293.270 КМ, док су два друштва за осигурање остварила нето губитак у износу од 1.612.024 КМ. Међутим, остварени губитак није угрозио испуњавање захтјева адекватности капитала ових друштава за осигурање.

У складу са препорукама независног ревизора, у писму руководству за 2016. годину, једно друштво за осигурање је, по налогу Агенције, извршило процјену фер вриједности имовине, што је за резултат имало корекцију финансијских извјештаја за 2016. годину. Корекције су извршене у складу са Међународним рачуноводственим стандардом 8 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке. Због наведеног, одређени подаци за 2016. годину исказани у овом извјештају, разликују од података за исту годину у Извјештају о стању у сектору осигурања за период 01.01 до 31.12.2016. године, и то пословна актива и пасива за 2016. годину је мања за 4.067.928 КМ, док је укупан нето резултат у обрачунском периоду мањи за 4.365.365 КМ.

2.2.3. Консолидовани финансијски извјештаји

Од укупно 14 друштава за осигурање, четири друштва за осигурање врше директну или индиректну контролу над једним или више правних лица или остварују значајан утицај над другим правним лицима, те су у складу са чланом 19. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске обавезни да састављају консолидоване финансијске извјештаје повезаних правних лица који чине једну економску цјелину.

У складу са претходно наведеним, друштва за осигурање су саставила и доставила Агенцији ревидиране консолидоване финансијске извјештаје. Два друштва за осигурање су, у консолидованим финансијским извјештајима, исказала добитак у укупном износу од 5.032.240 КМ, а два друштва за осигурање су исказала губитак у укупном износу од 2.930.958 КМ. Укупан нето резултат периода за ова друштва за осигурање, исказан у ревидираним консолидованим финансијским извјештајима, био је позитиван и износио 2.101.282 КМ.

Добитак исказан у појединачним ревидираним финансијским извјештајима ових друштава за осигурање износио је 2.326.139 КМ и био је већи за 224.857 КМ од добитка исказаног у ревидираним консолидованим финансијским извјештајима.

2.3. Финансијски и технички показатељи

2.3.1. Испуњавање захтјева адекватности капитала

Друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обавезна су да континуирано одржавају висину капитала, која је адекватна обиму и врстама послова осигурања које обављају, односно ризицима којима су изложена у обављању послова осигурања.

Адекватност капитала друштва за осигурање мјери се у смислу испуњавања прописаних захтјева, односно расположиви капитал друштва за осигурање мора бити најмање једнак граничној вриједности адекватности расположивог капитала⁴, док базични капитал мора бити најмање једнак износу гарантног фонда⁵. Композитна друштва за осигурање морају одвојено исказивати испуњавање захтјева адекватности капитала за животна и неживотна осигурања.

Табела 18: Испуњавање захтјева адекватности капитала

Р. Б.	Опис	(у КМ)			
		2016.		2017.	
		Неживотна осигурања	Животна осигурања	Неживотна осигурања	Животна осигурања
1.	Базични капитал	90.168.378	12.905.618	86.150.399	14.289.633
2.	Гарантни фонд	57.000.000	9.000.000	57.000.000	9.000.000
3.	Више/мање базичног капитала (1-2)	33.168.378	3.905.618	29.150.399	5.289.633
4.	Расположиви капитал	81.192.358	12.905.618	79.959.064	12.353.882
5.	Гранична вриједност адекватности расположивог капитала	57.000.000	9.086.032	57.000.000	9.428.604
6.	Више/мање расположивог капитала (4-5)	24.192.358	3.819.586	22.959.064	2.925.278

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Укупан базични капитал свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, са стањем на дан 31.12.2017. године, који укључује капитал и животних и неживотних осигурања, износио је 100.440.032 КМ и био је већи од гарантног фонда за 34.440.032 КМ или 52,2%. Базични капитал за неживотна осигурања био је већи од гарантног фонда за 51,1%, а код животних осигурања за 58,8%.

Укупни расположиви капитал свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској⁶, посматрано укупно за животна и неживотна осигурања, утврђен у сврху исказивања испуњавања захтјева адекватности капитала, износио је 92.312.946 КМ, са стањем на дан 31.12.2017. године. Исказан је вишак расположивог капитала, у односу на граничну вриједност адекватности расположивог капитала, у износу од 25.884.342 КМ (или 39,0%), од чега 22.959.064 КМ у неживотном осигурању (или 40,3%), односно 2.925.278 КМ вишка у животном осигурању (или 31,0%).

⁴ Гранична вриједност адекватности расположивог капитала је износ маргине солвентности или минимално прописани износ акционарског капитала за друштва за осигурање, а у зависности који је од ова два износа већи.

⁵ Гарантни фонд одговара износу 1/3 маргине солвентности или минимално прописаном износу акционарског капитала за друштва за осигурање, а у зависности који је од ова два износа већи.

⁶ Потребно је нагласити да се износ капитала, утврђен у сврху испуњавања захтјева адекватности капитала, разликује од износа капитала исказаног у билансу стања.

Поред исказаног укупног испуњавања захтјева адекватности капитала, сва друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској појединачно су испуњавала прописане захтјеве адекватности капитала.

Такође, сва друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској појединачно су имала обезбијеђена и додатна средства за заштиту осигураника и очувања солвентности друштва за осигурање, која се у друге сврхе не могу користити. Наиме, поред испуњавања прописаних захтјева адекватности капитала, друштва за осигурање имају обавезу да износ у висини од најмање 50% минимално потребног гарантног фонда држе у намјенски ороченем депозиту или хартијама од вриједности, чији је емитент или гарант Босна и Херцеговина, Република Српска или Централна банка БиХ. Сва друштва за осигурање испуњавала су овај захтјев, односно посједовала захтијevano покриће у наведеним средствима.

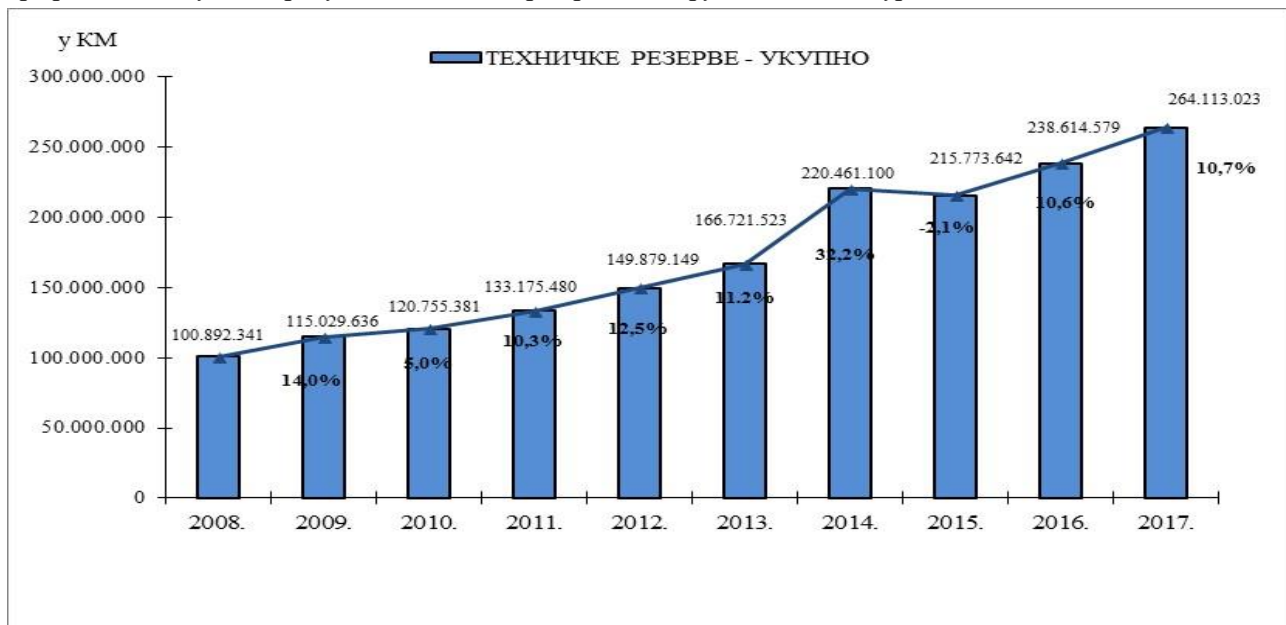
2.3.2. Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе

2.3.2.1. Укупно обрачунате техничке резерве

Актуарски заснован обрачун техничких резерви је битан предуслов за одржавање солвентности друштава за осигурање, чиме се доприноси бољој заштити интереса осигураника и корисника осигурања, као и јачању повјерења у дјелатност осигурања. Правила обрачуна техничких резерви прописана су подзаконским актима Агенције, а њихова адекватна примјена предмет је контроле, како овлашћених актуара, тако и Агенције, кроз обавезне извјештаје које друштва за осигурање достављају периодично и кроз непосредне контроле.

У наредном графикону илуструје се преглед укупно обрачунатих техничких резерви свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, у периоду од 2008. до 2017. година.

Графикон 8: Укупно обрачунате техничке резерве свих друштава за осигурање из РС

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

На дан 31.12.2017. године, укупно обрачунате техничке резерве свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској биле су веће за 10,7%, у односу на исти дан претходне године.

Ради одржавања финансијске способности извршавања обавеза по основу исплате штете и накнада из уговора о осигурању, друштво за осигурање је дужно да средства за покриће техничких резерви улаже у прописане облике средстава, уз примјену принципа сигурности, профитабилности, те водећи рачуна о дисперзији улагања.

С обзиром да се примјењују различити услови и ограничења улагања код животног и неживотног осигурања, у наставку се даје одвојена анализа улагања средстава за покриће техничких резерви.

2.3.2.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви за неживотно осигурање

Укупно обрачунате техничке резерве за неживотно осигурање, у периоду од 2008. до 2017. године, приказане су у наредном графикаону.

Графикон 9: Укупно обрачунате техничке резерве неживотног осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

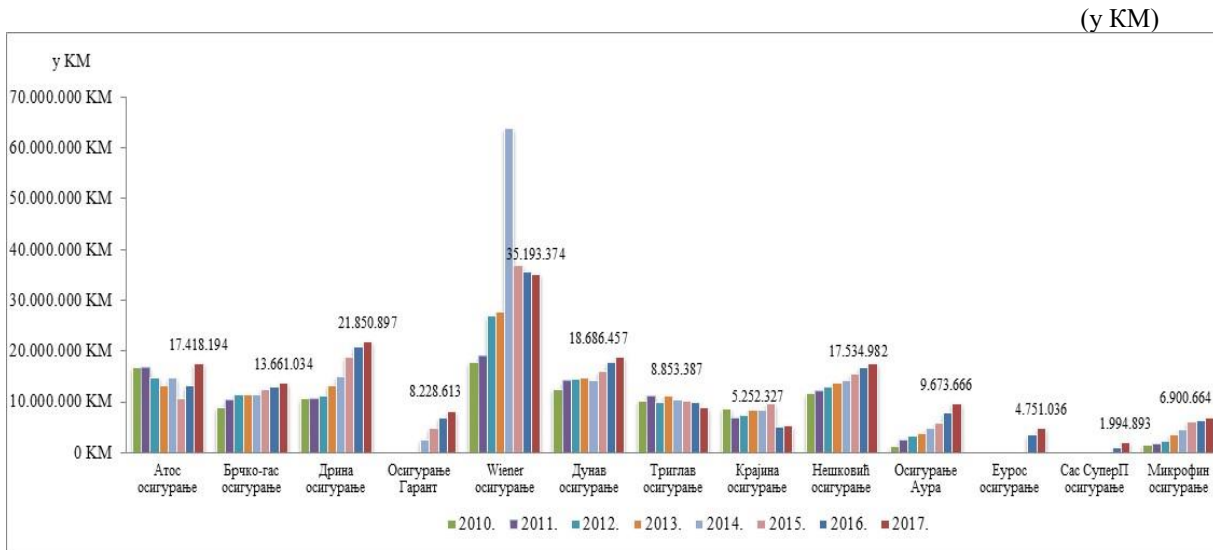
Упоредо са растом премије, техничке резерве неживотних осигурања, у периоду од 2008. до 2017. година, повећане су за 91,3%.

Укупно обрачунате техничке резерве за неживотна осигурања, са стањем на дан 31.12.2017. године, износиле су 170.009.625 КМ и биле су веће у односу на претходну годину за 7,8%.

У наредном графикаону приказане су обрачунате техничке резерве неживотних осигурања појединачно, по друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској.⁷

⁷ У графикаону није дат податак о обрачунатим техничким резервама неживотних осигурања за Grawe osiguranje а.д. Бања Лука јер је њихов износ тек 10.102 КМ (0,006%), а што је у складу са обрачунатом премијом неживотног осигурања овог друштва. Стога овај податак не би био видљив на графикаону.

Графикон 10: Преглед обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања по друштвима за осигурање из РС

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Из графикона се види да је, са стањем на дан 31.12.2017. године, у односу на исти дан претходне године, код два друштва за осигурање дошло до смањења износа обрачунатих техничких резерви.

У наредном графикону приказана је структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања.

Графикон 11: Структура улагања средстава за покриће укупно обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

У структури улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања, најзначајније учешће имали су орочени депозити, некретнине и хартије од вриједности, са укупним учешћем од 80,7%. Улагања у хартије од вриједности, првенствено државне обвезнице, биљеже континуиран раст. Везано за улагање у некретнине, континуирано је присутан ризик реалности процјене њихове вриједности.

На крају 2017. године, једно друштво за неживотно осигурање исказало је недостатак од 10,7% средстава за покриће техничких резерви. Овом друштву Агенција је, у периоду израде овог извјештаја, изрекла надзорну мјеру, која треба да резултира отклањањем утврђеног недостатка. Код осталих друштава која се баве неживотним осигурањима обезбијеђена је квантитативна и квалитативна усклађеност са прописаним захтјевима покрића техничких резерви неживотних осигурања.

2.3.2.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви за животно осигурање

Техничке резерве животног осигурања карактерише динамичан раст узрокован растом премије животних осигурања и сазријевањем портфеља, па су у посматраном периоду (2008-2017. година) повећане чак 7,8 пута.

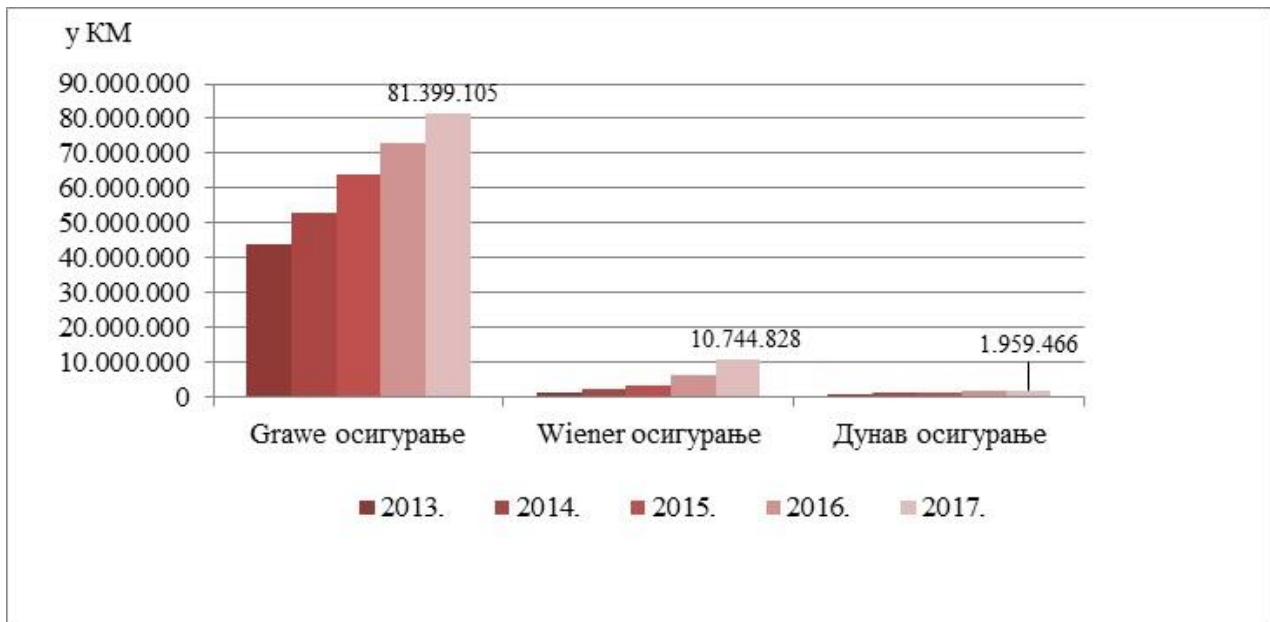
Графикон 12: Укупно обрачунате техничке резерве животног осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

У наредном графикону приказане су обрачунате техничке резерве животних осигурања, појединачно по друштвима за осигурање.

Графикон 13: Преглед обрачунатих техничких резерви животног осигурања по друштвима за осигурање из РС

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Разлика у износу обрачунатих техничких резерви животног осигурања између појединачних друштава осигурање је сразмјерна учешћу ових друштава у укупној премији животног осигурања и у складу је са разликом у старосној структури портфеља.

Наредни графикон приказује структуру улагања средстава за покриће техничких резерви животног осигурања.

Графикон 14: Структура улагања средстава за покриће укупно обрачунатих техничких резерви животног осигурања

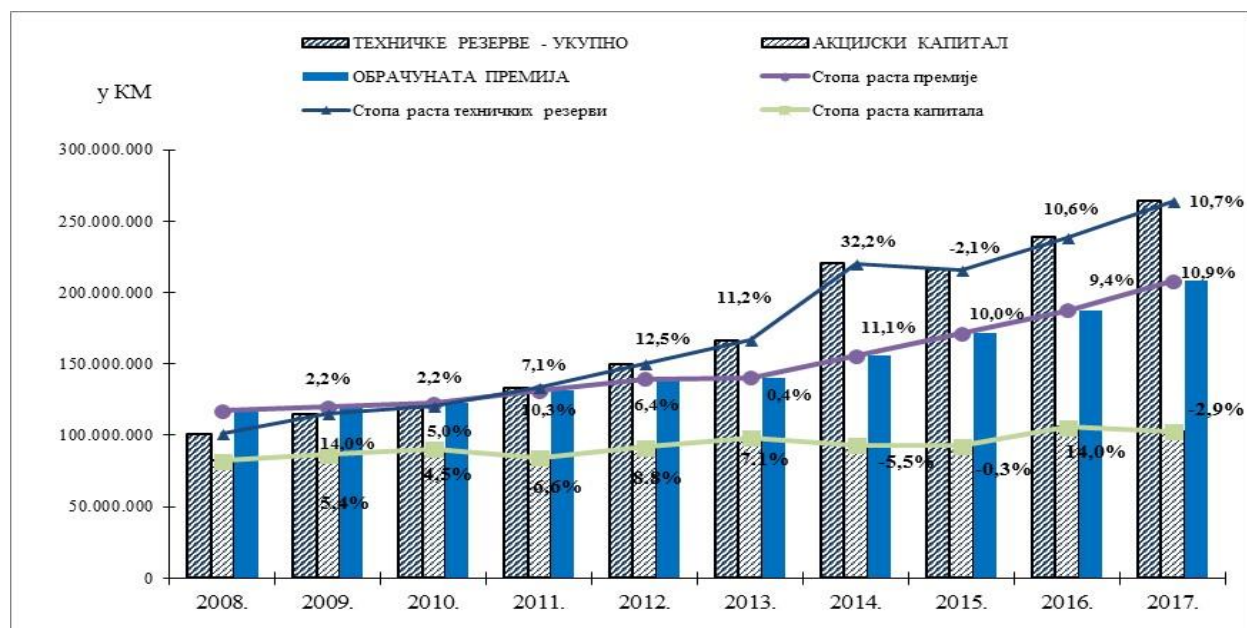
Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

У структури улагања средстава за покриће техничких резерви животних осигурања најзначајније учешће имале су хартије од вриједности домаћих емитената и орочени депозити. У оквиру хартија од вриједности доминирале су државне обвезнице. У посматраном периоду дошло је до смањења учешћа улагања у орочене депозите. Код свих друштава која се баве животним осигурањима континуирано је обезбијеђена квантитативна и квалитативна усклађеност са прописаним захтјевима покрића техничких резерви животних осигурања.

2.3.3. Компаративни преглед кључних показатеља

У наредном графикону приказано је поређење укупних износа обрачунатих техничких резерви, обрачунате премије и акцијског капитала, у периоду од 2008. до 2017. године.

Графикон 15: Кретање обрачунатих техничких резерви, акцијског капитала и обрачунате премије

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Подаци из претходног графикона указују на раст премије и техничких резерви и незнатно смањење акцијског капитала.

Са стањем на дан 31.12.2017. године, укупан износ обрачунатих техничких резерви био је већи од укупно обрачунате премије за 27,0%.

2.3.4. Показатељи о исплаћеним одштетама и другим накнадама из осигурања

У наставку се дају основни подаци у вези са рјешавањем и исплатом одштета и других накнада по основу уговора о осигурању (у даљем тексту: обавезе из осигурања).

У 2017. години, друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, осигураницима и корисницима осигурања исплатила су укупно 63.613.566 КМ, што у односу на 2016. годину, када је сума исплаћених обавеза из осигурања износила 61.330.756 КМ, представља повећање за 2.282.810 КМ или 3,7%.

Табела 19: Износ укупно исплаћених обавеза из осигурања по врстама осигурања

(у КМ)

ВРСТЕ ОСИГУРАЊА	2015.	2016.	2017.
Осигурање незгоде	4.836.704	4.440.273	4.502.212
Здравствено осигурање	620.852	429.061	601.879
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	7.517.179	7.277.896	9.011.077
Осигурање ваздухоплова		10.468	
Осигурање робе у превозу	85.902	18.513	17.267
Осигурање имовине од пожара и природних сила	3.838.790	2.496.166	1.613.958
Осигурање осталих штета на имовини	28.610.307	4.319.691	3.980.139
Осигурање од одговорности за моторна возила	28.410.905	34.544.868	35.831.183
Осигурање од опште грађанске одговорности	95.351	138.512	251.921
Осигурање кредита	645	1.059	1.451
Осигурање од различитих финансијских губитака	269.899	27.491	35.559
Осигурање помоћи	3.220	1.662	3.529
УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	74.289.753	53.705.660	55.850.175
Животно осигурање	5.577.216	6.607.205	7.026.008
Ренте			221
Додатна осигурања уз осигурање живота	713.246	1.017.891	737.163
УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	6.290.461	7.625.096	7.763.391
УКУПНО:	80.580.214	61.330.756	63.613.566

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Графикон 16: Укупно исплаћене обавезе из осигурања (животна и неживотна осигурања)

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

У наредној табели приказани су показатељи ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за животна и неживотна осигурања.

Табела 20: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања

Опис	2015.	2016.	2017.
Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања у неживотним осигурањима (у %)	81,4	81,0	82,7
Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања у животним осигурањима (у %)	90,0	91,9	85,8
Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања у неживотним осигурањима (у %)	98,1	98,7	98,1
Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања у животним осигурањима (у %)	99,9	100,0	100,00

Извор: Извјештаји друштава за осигурање з РС

Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања представља однос броја укупно ријешених и укупно евидентираних захтјева. Стопа исплате обавеза из осигурања представља однос броја укупно исплаћених и укупно ријешених одштетних захтјева. У посматраном периоду није било значајнијих промјена стопа ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања.

Стопе ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила у 2017. години, по друштвима за осигурање, приказане су у наредној табели.

Табела 21: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила

Р.Б.	Друштво за осигурање	Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања (%)	Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања (%)
1.	Атос осигурање А.Д.	85,7	100,0
2.	Д.Д. Брчко-гас осигурање	79,5	100,0
3.	Еурос осигурање А.Д.	80,6	99,1
4.	Дрина осигурање А.Д.	79,6	100,0
5.	Дунав осигурање А.Д.	66,3	100,0
6.	Wiener осигурање А.Д.	77,8	95,5
7.	Крајина осигурање А.Д.	64,6	68,6
8.	Микрофин осигурање А.Д.	94,7	100,0
9.	Нешковић осигурање А.Д.	79,3	100,0
10.	Осигурање Аура А.Д.	91,0	100,0
11.	Осигурање Гарант Д.Д.	83,7	99,7
12.	Триглав осигурање А.Д.	82,0	95,4
13.	САС-СуперП ОСИГУРАЊЕ А.Д.	93,6	100,0
	УКУПНО:	80,2	98,1

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Потребно је напоменути да стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања, зависи и од објективних фактора на које друштво за осигурање није у могућности да утиче (нпр. старости портфела друштва за осигурање, начина евидентирања одштетних захтјева, броја одштетних захтјева у судском спору и захтјева са непотпуном документацијом и сл), те да би била мјеродаван показатељ потребно је посматрати заједно са осталим показатељима.

2.3.5. Технички резултат

Технички резултат, приказан у наредној табели, утврђен је као разлика мјеродавних премија у самопридражају и мјеродавних штета у самопридржају, узимајући у обзир промјене код осталих техничких резерви, а код животних осигурања и резултат остварен улагањем средстава. За обрачун техничког резултата коришћени су збирни износи напријед наведених позиција из извјештаја свих друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Табела 22: Технички резултат

(у КМ)

Р.Б.	Врсте осигурања	Технички резултат		
		2015.	2016.	2017.
1.	Осигурање незгоде	4.017.418	3.954.510	4.568.505
2.	Здравствено осигурање	325.558	845.143	849.542
3.	Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	2.356.806	2.523.047	1.645.907
4.	Осигурање возила која се крећу по шинама	0	0	0
5.	Осигурање ваздухоплова	-45.651	35.416	20
6.	Осигурање пловила	4.462	-24.118	-5.172
7.	Осигурање робе у превозу	481.253	437.544	560.965
8.	Осигурање имовине од пожара и природних сила	4.315.999	2.929.707	1.958.103
9.	Осигурање осталих штета на имовини	3.574.427	2.422.404	2.744.097
10.	Осигурање од одговорности за моторна возила	63.874.752	73.758.366	85.639.224
11.	Осигурање од грађанске одговорности за ваздухоплове	5.748	5.772	5.390
12.	Осигурање од опште одговорности за бродове	2.509	417	1.161
13.	Осигурање од опште грађанске одговорности	494.838	490.962	604.267
14.	Осигурање кредита	21.344	64.914	79.266
15.	Осигурање гаранција	1.674	6.292	12.899
16.	Осигурање од различитих финансијских губитака	241.909	263.961	438.923
17.	Осигурање трошкова правне заштите	0	0	0
18.	Осигурање помоћи	377.444	2.673	648
	НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	80.050.493	87.717.009	99.103.748
19.	ЖИВОТНО ОСИГУРАЊЕ	5.927.538	6.676.695	7.372.020
	УКУПНО	85.978.031	94.393.704	106.475.768

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Укупан технички резултат био је позитиван, а посматрано појединачно, само код осигурања пловила технички резултат је био негативан. Напријед наведени подаци указују да је укупна премија била довољна за измирење обавеза према осигураницима, корисницима осигурања и трећим оштећеним лицима, уз напомену да је износ негативног техничког резултата код осигурања пловила материјално безначајан.

2.3.6. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

Рацио штета представља однос мјеродавних штета и мјеродавне премије, док рацио трошкова представља учешће трошкова спровођења осигурања у обрачунатој премији.

Комбиновани рацио показује резултат пословања прије укључивања резултата од улагања, а рачуна се као збир рациа трошкова и рациа штета.

У наредном табеларном прегледу приказани су рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио за неживотна осигурања, израчунати на основу збирних износа напријед наведених позиција из извјештаја друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Табела 23: Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

О П И С	2015.	2016.	2017.
Рацио штета (%)	34,3	35,8	33,4
Рацио трошкова (%)	41,8	41,0	39,9
Комбиновани рацио (%)	76,1	76,8	73,4

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Уколико је комбиновани рацио мањи од 100, разлика између 100 и комбинованог рациа представља позитиван резултат из послова осигурања, а уколико је комбиновани рацио већи од 100, та разлика представља негативан резултат из послова осигурања.

Са стањем на дан 31.12.2017. године, комбиновани рацио је био испод 100, што значи да је остварен позитиван резултат из послова осигурања.

2.3.7. Показатељи рентабилности

У наредном табеларном прегледу приказана је рентабилност имовине и рентабилност властитих средстава, израчуната на основу збирних износа позиција из извјештаја друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

Табела 24: Показатељи рентабилности

О П И С	2015.	2016. ⁸	2017.
Поврат на активу (ROA %)	4,3	2,7	6,5
Поврат на укупни капитал (ROE %)	14,4	8,4	20,1

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

Показатељ рентабилности имовине (ROA) рачуна се као однос нето резултата обрачунског периода и просјечне активе, а представља мјеру приноса на укупну активу.

Показатељ рентабилности капитала (ROE) представља однос између нето резултата обрачунског периода и просјечног капитала, а показује колики је поврат на уложени властити капитал. Показатељи рентабилности имовине и капитала су порасли, у односу на претходне извјештајне периоде.

2.3.8. Остали показатељи пословања

У наредном табеларном прегледу приказани су остали показатељи пословања, израчунати на основу збирних износа позиција из извјештаја друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској.

⁸ Подаци за 2016. годину се разликују од података приказаних у Извјештају о стању сектора осигурања за период 01.01. до 31.12.2016. године, због извршених корекција финансијских извјештаја, што је детаљније образложено у поглављу 2.2. Билансна структура

Табела 25: Остали показатељи пословања

О П И С	2015.	2016. ⁹	2017.
Премија по запосленом (у КМ)	119.807	134.429	143.768
Укупан приход по запосленом (у КМ)	162.382	154.477	166.960
Добит по запосленом (у КМ)	11.062	7.515	18.811
Добит/Укупан приход (%)	6,8	4,9	11,3
Рацио солвентности (%)	80,9	77,5	74,9
Општа ликвидност (%)	5,7	5,6	4,7

Извор: Извјештаји друштава за осигурање из РС

У посматраном периоду није било значајнијих промјена код показатеља пословања наведених у претходном табеларном прегледу.

Рацио солвентности у 2017. години, иако је био мањи, у односу на прошлу годину, и даље показује да солвентност није била угрожена, будући да је капитал био знатно већи од мјеродавне премије (74,9%). Треба имати у виду, да укупна солвентност зависи и од адекватности капитала и покрића минималног гарантног фонда као додатног вида заштите осигураника и корисника осигурања, о чему су дати подаци у оквиру поглавља 2.3. (тачка 2.3.1). Коэффициент опште ликвидности је знатно већи од 1, што одражава способност измирења обавеза у роковима доспијећа. Остали показатељи су на вишем нивоу због веће стопе раста премије и добити од стопе раста броја запослених у 2017. години.

⁹ Подаци за 2016. годину се разликују од података приказаних у Извјештају о стању сектора осигурања за период 01.01. до 31.12.2016. године, због извршених корекција финансијских извјештаја, што је детаљније образложено у поглављу 2.2. Билансна структура

3. ДОБРОВОЉНО ПЕНЗИЈСКО ОСИГУРАЊЕ

У овом извјештајном периоду, активности на тржишту добровољног пензијског осигурања нису биле интезивне, јер је једино друштво за управљање добровољним пензијским фондом стекло услове за обављање дјелатности тек у трећем кварталу 2017. године.

3.1.1. Друштво за управљање добровољним пензијским фондом

Дјелатност добровољног пензијског осигурања, у извјештајном периоду, обављало је једно друштво за управљање добровољним пензијским фондом, а то је: Друштво за управљање Европским добровољним пензијским фондом а.д. Бања Лука. Након добијања дозволе за организовање и управљање једним добровољним пензијским фондом, ово друштво је, у току трећег тромјесечја 2017. године, почело са обављањем дјелатности добровољног пензијског осигурања.

Према структури власништва, са стањем на дан 31.12.2017. године, ово друштво је било у већинском страном власништву са учешћем од 67% у укупном капиталу („Скупна“ д.д. Љубљана 34%, „European Bank for Reconstruction and Development“ 16,5% и „Enterprise Expansion Fund“ 16,5%).

У наредној табели је приказана скраћена шема биланса стања друштва за управљање добровољним пензијским фондом, са стањем на дан 31.12.2017. године.

Табела 26: Биланс стања друштва за управљање добровољним пензијским фондом

(у КМ)

ПОЗИЦИЈА	31.12.2017.	%
АКТИВА		
А. СТАЛНА СРЕДСТВА	1.586.534	38,6
I - Нематеријална средства	26.736	0,7
II - Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине	209.798	5,1
III - Биолошка средства и средства културе	0	0,0
IV - Дугорочни финансијски пласмани	1.350.000	32,8
V - Одложена пореска средства	0	0,0
Б. ТЕКУЋА СРЕДСТВА	2.524.678	61,4
I - Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји	0	0,0
II - Краткорочна потраживања, краткорочни пласмани и готовина	2.524.678	61,4
III - Одложена пореска средства	0	0,0
В. ПОСЛОВНА СРЕДСТВА	4.111.212	100,0
Г. ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА	0	0,0
Д. ПОСЛОВНА АКТИВА	4.111.212	100,0
Ђ. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	0	0,0
Е. УКУПНА АКТИВА	4.111.212	100,0
ПАСИВА		
А. КАПИТАЛ	4.073.682	99,1
I - Основни капитал	4.400.000	107,0
II - Уписани неуплаћени капитал	0	0,0
III - Емисиона премија	0	0,0
IV - Емисиони губитак	0	0,0
V - Резерве	0	0,0
VI - Ревалоризационе резерве	0	0,0
VII - Нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају	0	0,0

ПОЗИЦИЈА	31.12.2017.	%
VIII - Нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају	285	0,0
IX - Нераспоређени добитак	0	0,0
X - Губитак до висине капитала	326.033	7,9
Б. РЕЗЕРВИСАЊА, ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ И РАЗГРАНИЧЕНИ ПРИХОДИ	0	0,0
В. ОБАВЕЗЕ	37.530	0,9
I - Дугорочне обавезе	0	0,0
II - Краткорочне обавезе	37.530	0,9
Г. ПОСЛОВНА ПАСИВА	4.111.212	100,0
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	0	0,0
Ђ. УКУПНА ПАСИВА	4.111.212	100,0

Извор: Биланс стања друштва за управљање добровољним пензијским фондом

Вриједност пословне активе и пасиве, са стањем на дан 31.12.2017. године, износила је 4.111.212 КМ.

У структури пословне активе, стална средства учествовала су са 38,6%, а текућа средства са 61,4%.

У оквиру сталних средстава, дугорочни финансијски пласмани учествовали су са 85,1% и износили су 1.350.000 КМ, а односили су се на улагање у финансијску имовину расположиву за продају (обвезнице Републике Српске) и орочене депозите. Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине чиниле су 13,2% сталних средстава, односно износиле 209.798 КМ, а нематеријална средства 1,7% сталних средстава и износила су 26.736 КМ.

Текућа средства износила су 2.524.678 КМ, а чинила су их краткорочна потраживања, пласмани и готовина, у оквиру којих је готовина учествовала са 70,1%, орочени депозити са 27,7%, док су остале позиције заједно учествовале са 2,2%.

У структуру пословне пасиве, капитал је учествовао са 99,1%, а обавезе са 0,9%.

Капитал је износи 4.073.682 КМ, а био је мањи од износа акционарског капитала за износ губитка до висине капитала (326.033 КМ) и нереализованог губитка по основу финансијских средства расположивих за продају (285 КМ).

Обавезе су износиле тек 37.530 КМ, а односиле су се на краткорочне обавезе и то на обавезе из пословања у износу 10.875 КМ, обавезе за зараде и накнаде зарада у износу 24.946 КМ и на остале краткорочне обавезе које су заједно износиле 1.709 КМ.

У наредној табели даје се скраћена шема биланса успјеха друштва за управљање добровољним пензијским фондом за 2017. годину.

Табела 27: Биланс успјеха друштва за управљање добровољним пензијским фондом

(у КМ)

ПОЗИЦИЈА	2017. год.
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ	
I - Пословни приходи	51
II - Пословни расходи	349.531
Б. ПОСЛОВНИ ДОБИТАК	0
В. ПОСЛОВНИ ГУБИТАК	349.480
Г. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ	
I - Финансијски приходи	23.662
II - Финансијски расходи	215

ПОЗИЦИЈА	2017. год.
Д. ДОБИТАК РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ	0
Ђ. ГУБИТАК РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ	326.033
Е. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ	
I - Остали приходи	0
II - Остали расходи	0
Ж. ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ОСТАЛИХ ПРИХОДА И РАСХОДА	0
З. ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ОСТАЛИХ ПРИХОДА И РАСХОДА	0
И. НЕТО ДОБИТАК И НЕТО ГУБИТАК ПЕРИОДА	
I - Нето добитак периода	0
II - Нето губитак периода	326.033
УКУПНИ ПРИХОДИ	23.713
УКУПНИ РАСХОДИ	349.746

Извор: Финансијски извјештаји друштва за управљање добровољним пензијским фондом

Укупни приходи у 2017. години износили су 23.713 КМ, у оквиру којих су финансијски приходи од камата учествовали са 99,5%.

Укупни расходи су износили 349.746 КМ, у којима су пословни расходи учествовали са 99,9%. Пословни расходи су проистекли из трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода у износу од 168.771 КМ (48,3% пословних расхода), нематеријалних трошкова у износу од 101.156 КМ (29,1% пословних расхода), те трошкова амортизације, трошкова производних услуга и трошкова пореза и доприноса у укупном износу од 79.604 КМ (22,6% пословних расхода). Нето резултат у извјештајном периоду био је губитак у износу од 326.033 КМ.

3.1.2. Добровољни пензијски фонд

У оквиру дјелатности добровољног пензијског осигурања, организован је први добровољни пензијски фонд, а то је: Европски добровољни пензијски фонд Бања Лука. Овим фондом управља Друштво за управљање Европским добровољним пензијским фондом а.д. Бања Лука.

Овај фонд је организован као отворени добровољни пензијски фонд, ради прикупљања новчаних средстава добровољном уплатом пензијског доприноса од стране обвезника уплате, и улагања тих средстава ради повећања вриједности имовине, и нема својство правног лица.

Прва уплата у добровољни пензијски фонд извршена је 30.11.2017. године, а до краја извјештајног периода 16 чланова је уплатило допринос. Нето вриједност имовине добровољног пензијског фонда, на дан 31.12.2017. године, износила је 2.452 КМ. Број емитованих удјела је био 253,5327721, а нето вриједност по удјелу 9,67256 КМ.¹⁰

¹⁰ Вриједност обрачунске јединице фонда на дан вредновања утврђује се дијелењем вриједности нето имовине фонда са укупним бројем обрачунских јединица. Укупан број обрачунских јединица фонда, на дан вредновања, израчунава се на начин да се број обрачунских јединица од последњег дана за који је обрачуната вриједност обрачунске јединице фонда, увећа за број обрачунских јединица који је добијен евидентирањем обрачунских јединица на индивидуалне рачуне чланова фонда на основу запримљених уплата, те умањи за број обрачунских јединица који је добијен престанком чланства на дан вредновања.